

KARLS 21

1938 m. gegužės 26 d.

KARYS Nr. 21

Lietuvos kariuomenės
savaitinis laikraštis
Kaunas, Miškų g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 56

Leidžia
Kar. Št. Spaudos ir Šviet. Skyr.

Redaktorius
kpt. S. Urbanavičius

Honorari gauti ir visais kitais reika-
lais redakcija ir administracija priima
ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeš-
tadieniais. Išimtis — atvykusiems iš
provinoljos

Prenumerata: puskarininkiams,
kareiviams ir moksleiviams metams —
5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt.
Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn.
— 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Užsienyje, be
Latvijos ir Estijos, dvigubai

Spaudžia „Spindulio“ B-ės sp. Kaune

VIRŠELYJE: 1 PSL. — JUL. MIEZ-
LAIŠKIO NUOTR., 4 PSL. — IZ.
GIRČIO NUOTR.

— Gaisras naktį

Jul. Miežlaiškio nuotr.

Sudegusios Palangos griuvėsiuose

A. Naruševičiaus nuotr.

KARIUOMENĖS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Į kovą su gaisrais!

Planingai ir įtemptai visi ir visomis jėgomis rengiamiesi ginti savo laisvą, nepriklausomą šalį, taip pat turime visuomet kreipti rimčiausią dėmesį ir į tą baisų mūsų vidaus priešą, materialinių gėrybių žiaurųjį naikintoją — gaisrą. Siaubingoji, tinkamai netramdoma gaisro pabaisa per keletą valandų visiškai sunaikina didžiausius trobesius, kaimus, miestelius ir ištisus miestų kvartalus. Neretai gaisro nelaimė paglemžia sau ir žmonių aukų iš gaisro nelaimės ištiktųjų piliečių bei iš kovotojų su gaisru — iš ugniagesių tarpo. Didelių materialinių gėrybių staigus sunaikinimas būna ne tik didžia nelaimė betarpiškai nukentėjusiems, bet ir,

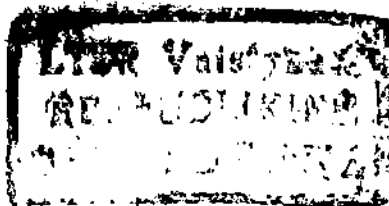
apskritai, visai valstybei tai gali atsilepti atitinkamose ekonominio gyvenimo srityse.

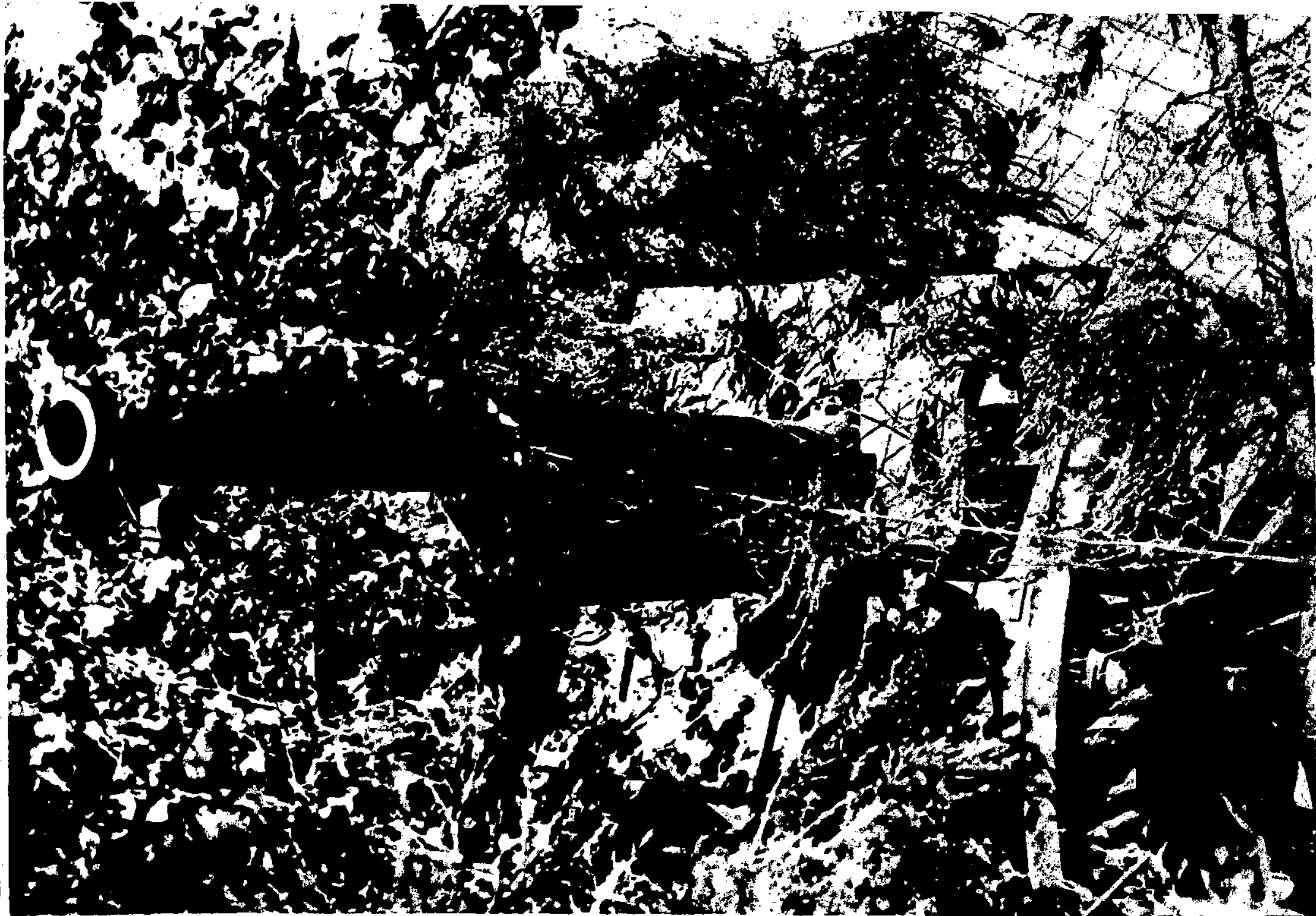
Gyvenamasis momentas iš mūsų visų reikalauja didžiausiu vieningumu siekti tą didįjį mūsų tautos tikslą — sukaupti ir sunaudoti visas jėgas ir visus galimumus krašto saugumui, savo pačių gerovei, klestėjimui ir pažangai. Šiais Lietuvai jubiliejiniais ne vien iškilmių ir švenčių, bet ir kuo didžiausios visuomeninės veiklos metais turi visi kuo didžiausiu atsidėjimu susirūpinti ir planingai, tinkamai pasirengus kovoti su visais tais veiksniais, kurie silpnina bet kuri mūsų moralinį ir materialinį atsparumą bei pajėgumą. Kad kuo di-

Gaisro baigiama naikinti didžioji mūsų Palangos dalis

A. Naruševičiaus nuotr.

Pavasaris Gaižiūnų laukuose

O. Milaševičiaus nuotr.

džiausių sėkmingumu galėtume rengtis, o reikiant ir kovoti su mūsų Tėvynės laisvės išoriniais priešais karo metu, būtinai reikalinga nuolatinė ir kuo tvirtčiausia savojo krašto visų išteklių bei turto apsauga visuose mūsų Tėvynės kampuose, visoje šalyje. Taigi, didžiausią rūpestį mums turėtų sudaryti tinkamas apsaugojimas nuo gaisrų. Gaisrus reikėtų priskirti prie didžiausių ir nuostolingiausių mūsų krašto nelaimių.

Štai eilė skaičių, kurie ryškiai ir baisiai rodo, kiek nuostolių ir žmonių aukų iki šiol yra paglemžęs gaisras mūsų kad ir nedidelėje Tėvynėje.

Per paskutinius trejus metus kasmet visoje Lietuvoje įvyko daugiau kaip 1600 gaisrų. Tie gaisrai per metus sunaikino daugiau kaip už 8 milijonus litų turto. Iš tų 8 mil. litų kaimui tenka vidutiniškai 6 mil. ir per 1300 gaisrų. Liepsnoje kasmet kančiose žūva vidutiniškai 27 ir susižeidžia — apsidegina 98 žmonės.

1937 m. Didž. Lietuvoje buvo 1487 gaisrai: iš jų miestuose — 143, kaimuose 1344. Degė trobesių: gyvenamųjų 768, ūkio — 1341, fabrių ir dirbtuvių — 75. Viso — 2184. Padaryta nuostolių miestuose 829.900 litų, kaimuose — 4.880.000 litų. Viso — 5.709.900 litų. Degęs turtas buvo apdraustas: miestuose — Lt. 10.589.300, kaimuose — Lt. 1.128.900; viso — Lt. 11.718.200. — Žuvo 17 žmonių, sužeista 109 — žmonės.

1937 m. įvykusių gaisrų priežastys: nuo žaibo — 200 gaisrų, padegimo — 133, netinkamo įrengimo — 98, iš dūmtraukių ir suodžių — 106, lokomobilių ir kitų mašinų — 20, iš neatsargumo, apsileidimo — 255, vaikų žaidimų — 10, kitų priežasčių — 27, nežinomų priežasčių — 638.

Per visą nepriklausomojo gyvenimo tarpą, nuo 1918 iki 1937 m., Lietuvoje buvo: gaisrų — 23.804; degė trobesių — 41.259; padaryta nuostolių 195.737.190 litų; gaisruose žuvo 400 ir sužeista 1.700 žmonių.

Tai štai kodėl ugniagesyba yra visiems tautiečiams pirmaeilės svarbos reikalas valstybės saugumo,

ekonominės stiprybės ir pajėgumo tvirtinimo darbe. Ugniagesyba taip pat be galo glaudžiai susijusi ir su mums visiems rūpimu ir privalomu priešcheminės ir priešlėktuvinės apsaugos reikalu.

Turėdami prieš akis tokias milžiniškas gaisrų padarytų mūsų kraštui nuostolių sumas ir šimtus žmonių aukų bei tūkstančius sužeistųjų, turime įsitikinti, kad jeigu gaisrų nelaimių visiškai išvengti ir neįmanoma, tai, vis dėlto, didžiosios tų nelaimių dalys galima buvo ir yra tikrai išvengtinios, jeigu tik visi tautiečiai atitinkamai susiprastų, susirūpintų, dėtų visas pastangas kovoti su dažniausiomis gaisrų priežastimis ir jeigu atitinkamai įgytų ugniagesybos žinių, pasirengtų elementariausiems priešgaisrinės kovos veiksams, ir pagaliau, jeigu daugiau, apskritai, persiimtų ugniagesybos ir Lietuvos Ugniagesių Sąjungos moralinio ir materialinio rėmimo idėja.

Kad išvengtume ar bent žymiai sumažintume gaisrų nelaimės, vien mūsų ugniagesių darbo ir pasiūventimo nepakanka. Ne kartą žmogus savo turtą nuo gaisro nelaimės sėkmingai apgina savo ryžtingumu, sumanumu ir šaltu protu bei pačio turimomis priemonėmis energingai priešindamasis kaimynystėje vykstančiam gaisrui. Gyvenime matome ryškių pavyzdžių (kad ir Palangos gaisro metu), kai gaisrui ištikus vieni bėga ir beprasmingai grūdasi nelaimės vietoje arba nevykusių turto gelbėjimu tik didina gaisrą ir sunkina ugniagesių darbą, o vėliau panikoje bėga link savo namų, matydami, kad jau ir tie pradeda degti nuo vėjo toli nuneštų žarijų bei kibirkščių. Tuo tarpu būtų

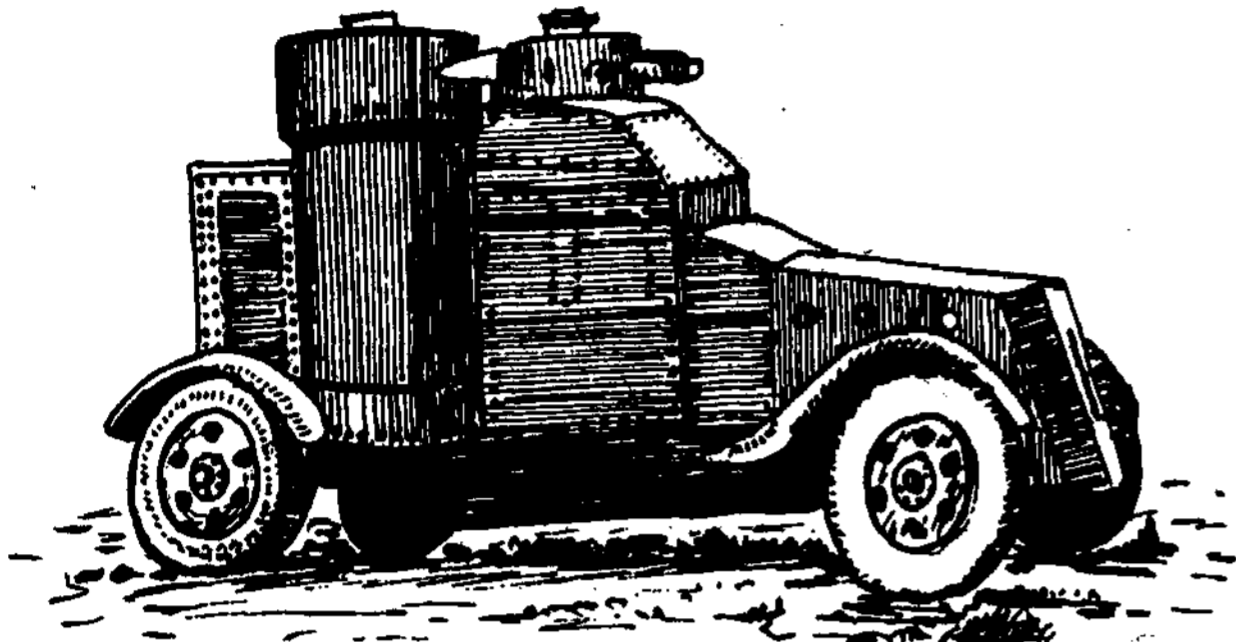

Sekėjas prie dvišakio žiūrono poligono smiltynuose

Šarvuočiai ir motorizuota kariuomenė

(Žiūr. „Kario“ Nr. 19)

b) Sunkieji automobiliai. Ši šarvuočių rūšis skiriasi nuo lengvųjų tuo, kad jie yra didesni, turi storesnius šarvus, didesnę įgulą ir geriau ginkluoti. Iš šių šarvuočių būdingas rusų gamybos „Fiat“ A, kurį turi Sovietų Sąjunga ir Suomija (32 pieš.). Šarvuočio duomenys: 1) įgula — 5 žmonės, 2) ginklavimas — 2 kul-

32 pieš. Sunkusis šarvuotas automobilis „Fiat“ A

kosvaidžiai dviejuose bokštuose, 3) vežiojami šaudmenys — 6000 šovinių kulkosvaidžiams, 4) šarvų storis — 7 mm, 5) šarvuočio greitis — važiuojant pirmyn 60 km/val., ir važiuojant atgal 15 km/val. 6) Veikimo spindulys — 140 km, 7) šarvuočio svoris — 5,3 to, 8) variklio galingumas — 60 A. J., 9) variklis Fiat, 4 cilindrių, vėsinaamas vandeniu, 10) šarvuočio valdymas — dvigubas, valdomi priešakiniai ratai, 11) šarvuočio ilgis — 4,8 m, 12) plotis — 1,9 m, 13) aukštis — 2,5 m, 14) šarvuočio dugno aukštis nuo žemės 0,35 m.

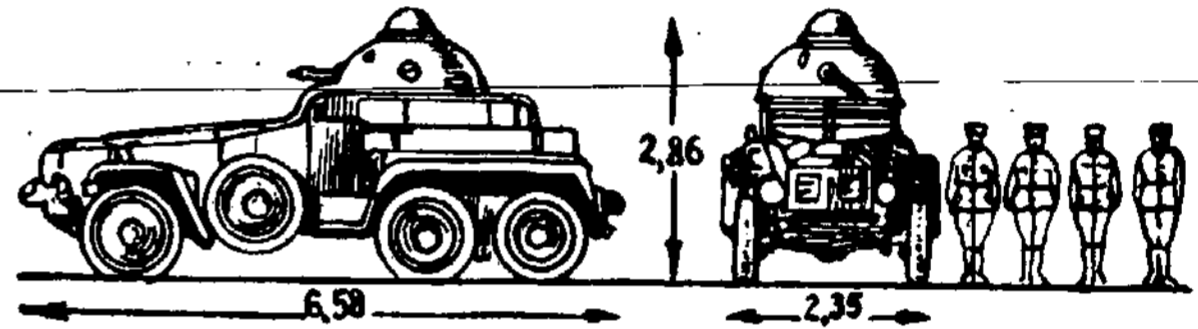
Šis šarvuotis važiuojant pirmyn valdomas priekyje sėdinčio šoferio, o važiuojant atgal valdomas atbuliniu vairu užpakaly sėdinčio šoferio.

Anglijoje ir dominijose pastaruoju metu priimtas ginklavime sunkus šarvuotasis automobilis „Vickers-Gury“ (33 pieš.). Jo duomenys: 1) šarvuo-

čio įgula — 6 žmonės, 2) ginklavimas — 2 s. kulkosvaidžiai, 3) vežiojami šaudmenys — 6000 šovinių, 4) šarvų storis — 6—11 mm, 5) šarvuočio greitis — važiuojant pirmyn 50 km/val. ir važiuojant atgal 8 km/val., 6) degamos medžiagos atsarga — 100 ltr pakanka nuvažiuoti 220 km, 7) šarvuočio svoris — 8, 75—9,25 to, 8) variklio galingumas — 75 A. J., 9) variklis — 6 cilindrių, vėsinaamas vandeniu. 10) šarvuočio ilgis — 6,58 m, 11) plotis — 2,35 m, 12) aukštis — 2,86 m, 13) šarvuočio dugno aukštis nuo žemės — 0,25 m.

Pereinamumui padidinti ant užpakalinių 4 varomųjų ratų uždedami specialūs vikšrai, kurių pagalba šarvuotis gali važiuoti ir be kelių. Šarvuotis taip pat turi radijo siuntimo ir priėmimo stotį, kur veikia važiuojant ligi 80 km ir stovint vietoje ligi 100 km.

Šie šarvuočiai, turimi Indijoje, iš vidaus šarvo pusės apmušti azbesto medžiaga, kad ji sulaukėtų karštį, sklindantį nuo saulės įkaitintų šarvų.

33 pieš. Sunkusis šarvuotas automobilis „Vickers Gury“

Sovietų Rusijoje su dideliu pasisekimu naudojamas jų pačių gamybos sunkusis plaukiojantis šarvuotasis automobilis „Ford“ (pieš. 34).

Šis šarvuotis ne tik važiuoja keliais, be kelių, bet ir visai gerai plaukioja vandenyje. Šarvuočio duomenys: 1) įgula — 4 žmonės, 2) ginklavimas — vienas 3,7 cm pabūklas ir 2 kulkosvaidžiai, 3) šarvų storis — 11—14 mm, 4) važiavimo greitis — 65 km/val., 5) šarvuočio svoris — 9 to, 6) variklio galingumas — 85 A. J., 7) šarvuočio ilgis — 5,28 m, 8) plotis — 2,10 m,

daug daugiau naudos, skubiai pasiruošus su vandeniu, atitinkamomis šluotomis ir kt. lipiti ant stogo ir energingai gintis nuo vėjo nešiojamos ugnies. Tas pats ir su panikai pasidavusiais žmonėmis kurioj nors viešojoje vietoje: teatre, kine, bažnyčioje. Čia ne ugnis, bet patys žmonės vieni kitus mindo ir sužeidžia, norėdami vienu momentu išbėgti pro vienas duris. Tuo tarpu kelių šimtų žmonių talpumo salė, nekeliant triukšmo ir panikos, ištuštėja per 2—3 minutes. O juk namas, kad ir būtų medinis — nėra parakas: viena akimirka liepsna jo niekuomet neapims. Jau vien šie du paviršutiniški pavyzdžiai rodo, kaip svarbu yra gaisro nelaimės metu šaltas protas, elementariškiausios priešgaisrinės kovos žinios ir visų žmonių ryžtinga kova su ugnimi.

Štai kodėl Ugniagesių Sąjunga kviečia į talką ir visus Lietuvos piliečius, kaip susitelkusius į įvairias organizacijas, taip ir esančius neorganizuotus visuomenės tarpe. Kas metai pavasarį yra rengiamos priešgaisrinės propagandos savaitės. Šiais metais ši savaitė yra gegužės 22—29 d. Šios priešgaisrinės propagandos savaitės darbus vykdo 405 komitetai.

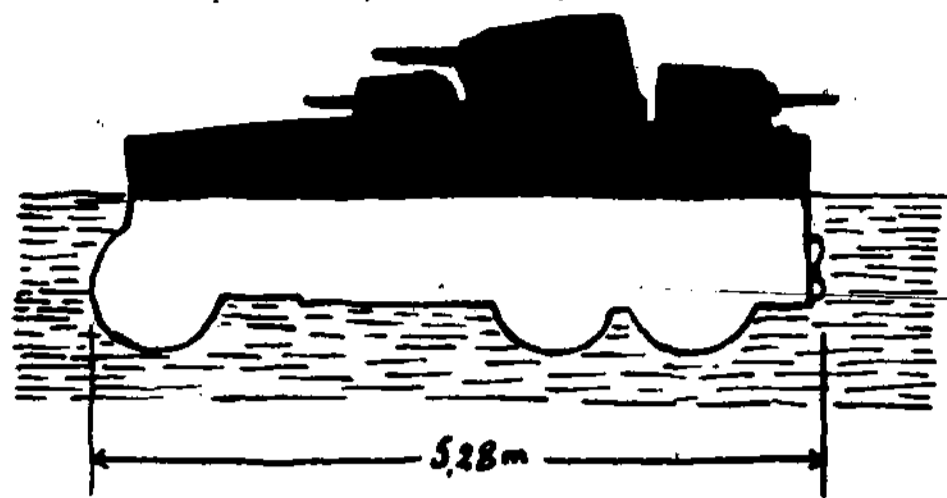
Šį kartą nekalbėdami konkrečiai apie kariuomenės ugniagesių veiklą, jų turimas priemones ir žymią talką bendroje kovoje su gaisrais ir neįrodinėdami, kiek ugniagesybos propagandai ir talkai prisideda atsargos kariai ugniagesiai mūsų visame krašte, mes tik norime, kad visi tautiečiai įsisąmonintų, kad ir su šiuo gaivalingu vidaus priešu — ugnies nelaime — kovoti turime turėti visi atitinkamų ir labai svarbių pareigų.

Pati Ugniagesių Sąjunga ateities darbuose numato:

1) stiprinti mokymą, ruošiant apskrityse trumpalaikius ugniagesiams kursus, kurie jau vykdomi nuo 1935 m. ir buvo suruošti 15 apskričių; išleisti ugniagesybos klausimais knygų — vadovėlių; 2) normuoti ugniagesybos statybą, kaip stoginių, vandens rezervuarų, privažiavimų prie upių, ežerų ir kt.; 3) tvarkyti ugniagesių sanitarinius ir pirmosios pagalbos reikalus, kuriais iki šiol maža buvo rūpinamasi; 4) įtraukti ugniagesius į priešcheminės ir priešlėktuvinės apsaugos darbą;

Tad, Dievui garbė, artimui pagalba!

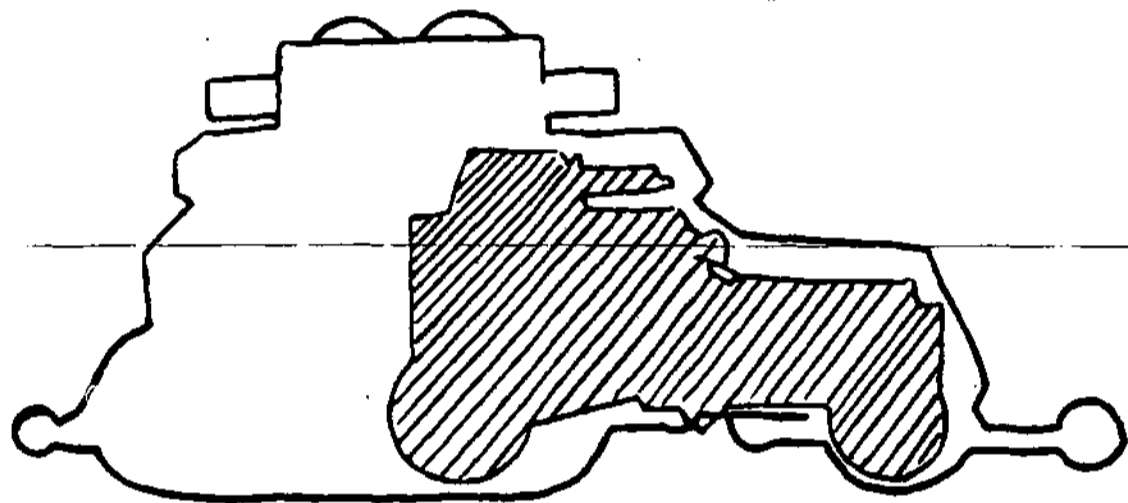
9) aukštis — 2,42 m, 10) šarvuotio dugno aukštis nuo žemės — 0,25 m.

34 pieš. Plaukiantis šarvuotas automobilis „Ford“

Vaizdžiai dydžių skirtumas tarp sunkiųjų ir lengvųjų šarvuotųjų automobilių atvaizduotas 35 pieš.

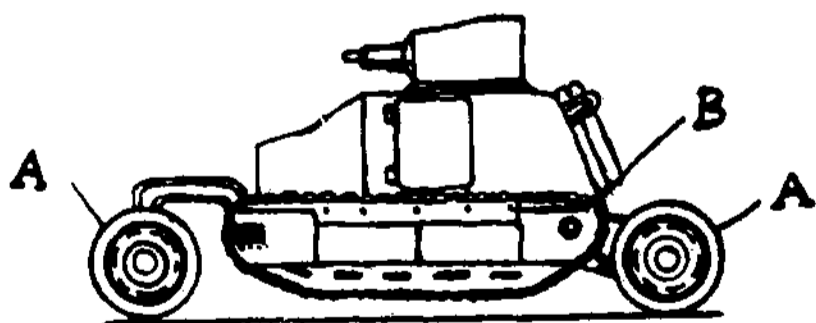
Čia paimtas lengvas „Fordo“ ir sunkus pusiau vikšrinis „Austin“ šarvuotasis automobilis. Iš braižinio aiškiai matyti, kad lengvas šarvuotasis automobilis žymiai mažesnis už sunkųjį, todėl sudaro ir mažesnę

35 pieš. Skirtumas tarp lengvojo ir sunkiojo šarvoto automobilio

taikinį, bet turi silpnesnius šarvus ir silpnesnį ginklavimą. Sunkusis šarvuotasis automobilis, kad ir didesnę sudaro taikinį, bet todėl turi storesnius šarvus ir geresnį ginklavimą.

Šarvuotųjų automobilių konstruktoriai paskutiniu metu stengiasi pastatyti universalų šarvuotąjį automobilį, kad galėtų labai greitai važiuoti keliais — ratais ir be kelių — vikšrais. Ligi šių laikų yra jau pastatyta gana vykusių pavyzdžių universalių šarvuotųjų automobilių, tik dėl jų mechanizmo sudėtingumo pati mašina pasidaro brangi ir neapsimoka eksploatuoti, tuo labiau, kad modernūs tankai juos pilnai atstoja.

36 pieš. Universalus vikšrinis-ratinis šarvuotasis automobilis: A — ratai važiuoti keliais; B — vikšrais važiuoti be kelių.

36 pieš. atvaizduotas universalus vikšrinis-ratinis šarvuotasis automobilis. Norint važiuoti vikšrais be kelio, automobiliniai ratai pakeliami aukštyne, mašina atsigula ant vikšrų ir jų pagalba važiuoja. Esant reikalui vėl greičiau važiuoti, ratai nuleidžiami žemyn, o mašina pakyla taip, kad vėl galima būtų važiuoti ratais.

Geriausios tos rūšies pavyzdžiai važiuojant ratais pasiekia ligi 72 km/val. ir vikšrais 24 km/val. greitį. Jie pereina važiuodami vikšrais griovius ligi 2,10 m, sta-

čias sienes ligi 0,46 m, aukščio ir vandens brastas ligi 0,80 m gilumo. Ginkluoti kulkosvaidžiais ir ligi 4,5 cm pabūklais. Įgulą sudaro 3—5 žmonės.

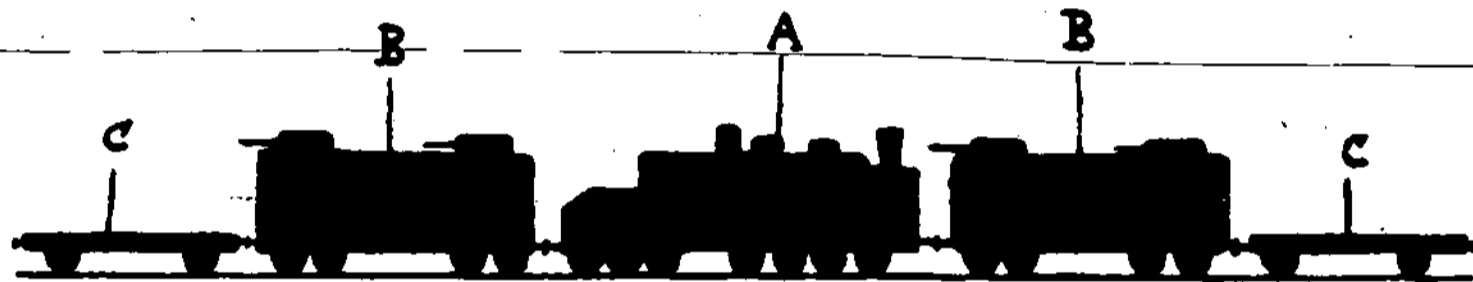
Žiūrint firmų pateiktus duomenis atrodo, kad, pagal dabartiniams šarvuotiesiems automobiliams statomus reikalavimus, duomens priimtini.

III dalis

Šarvuotieji traukiniai ir drezinos. Šarvuotasis traukinys tai toks traukinys, kurio garvežys ir vagonai šarvuoti, ginkluoti pabūklais ir kulkosvaidžiais ir susideda iš įvairios paskirties vagonų.

Šarvuotieji traukiniai būna lengvieji ir sunkieji, žiūrint iš kokių kautynių vagonų traukinys sudarytas. Lengvieji kautynių vagonai ginkluoti ligi 76 mm pabūklais ir kulkosvaidžiais, sunkieji — ligi 240—380 mm pabūklais ir kulkosvaidžiais.

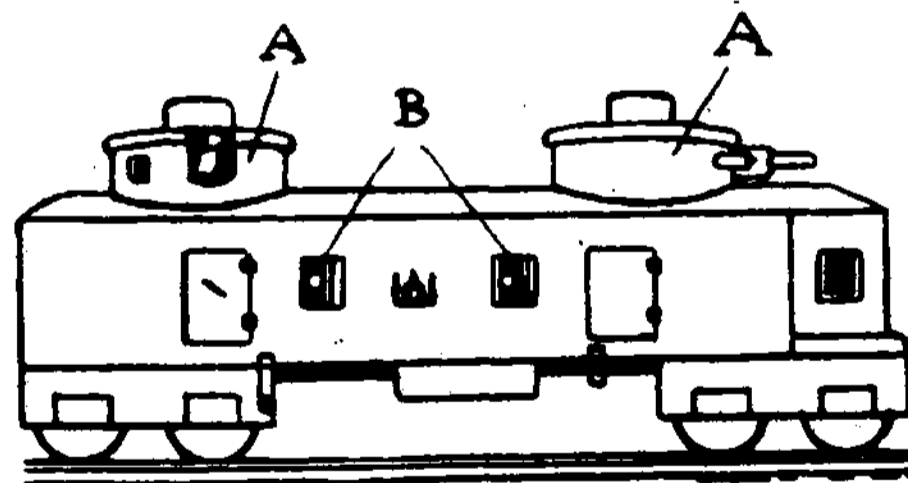
Kiekvienas šarvuotasis traukinys susideda iš dviejų dalių: kovos dalies ir bazės. Kovos dalis susideda iš šarvoto garvežio ar automaticos, keleto kautynių vagonų ir iš abiejų traukinio pusių prikabintų paprastų platformų (37 pieš.). Ant platformų sudedami bėgiai ir pabėgiai, kad jais traukinio įgula galėtų sutai-

37 pieš. Šarvuotasis traukinys: A — šarvuotasis garvežys; B — kautynių vagonai; C — paprastos platformos.

syti prieš išardytą kelią, be to, jos apsaugoja, esant blogam keliui, nuo galimų sunkių kautynių vagonų nušokimų nuo bėgių.

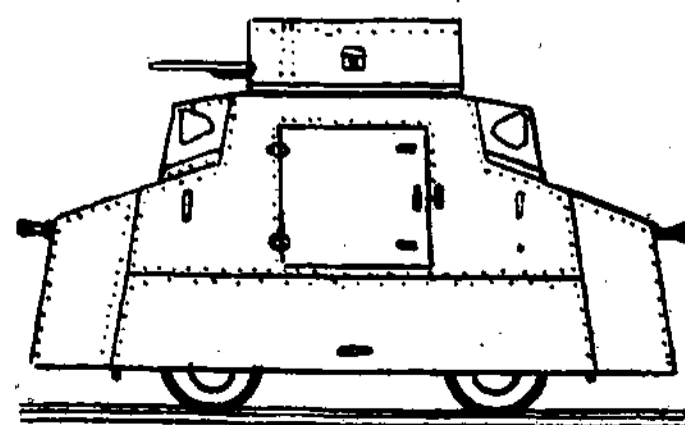
Šarvuotasis garvežys statomas tarp kautynių vagonų. Kautynių vagonai (38 pieš.) turi kelis bokštus, kuriuose įrengti įvairių kalibrų pabūklai arba pabūklai ir kulkosvaidžiai. Kautynių vagono sienose daž-

38 pieš. Kautynių vagonas su dviem bokštais: A — bokštai; B — kulkosvaidžių angos

niausiai įrengti sunkieji kulkosvaidžiai. Paprastai, bokštai gali šaudyti 360° kampu.

Dažnai šarvuotieji traukiniai turi šarvuotąsias drezinas (39 pieš.), kurios, paprastai, sudaro šarvotojo traukinio dalį. Drezinos šarvuotos ir ginkluotos kulkosvaidžiais, o kar-

39 pieš. Šarvuota drezina

tais kulkosvaidžiais ir mažo kalibro pabūklais, kuris būna įrengtas bokštelyje su 360° šaudymo lauku.

(B. d.)

Ltn. Pečiūra

Sporto ir rungtynių aviacijos laimėjimai

Nuo pat pirmojo skridimo (1903 m. gruodžio mėn. 17 d.) aviacijos klestėjimas nė sekundei nesustojo vietoje, bet nuolat plėtėsi, augo, tobulėjo. Ir dabar jau ne naujiena, kad lėktuvas nugali 10.000 km atstumus, kyla aukštyn iki 16.500 m, skrenda 710 km per valandą. Nekraipo galvos sodžių gyventojai, kai virš jų laukų kartą kitą per metus nudūzgia koks Anbo ar Glosteris. Netraukia būriais ir prie laukuose nutūpusio lėktuvo. Taip, kaip dabar jau nevilioja ir nekelia žingeidumo automobilis, taip pradeda žmonės priprasti ir prie lėktuvo.

Lėktuvas skverbiasi į visas gyvenimo sritis. Kai kur jį naudoja laukams grūdais apsėti, miškų gaisrams gesinti, javų kenkėjams naikinti, kontrabandai gaudyti, nekalbant apie panaudojimą keleiviams vežioti, sanitarijos pagalbai teikti, savo gimtą kraštą ginti, priešą pulti.

Tarp šių visų sričių, lėktuvas dalyvauja sporte ir rungtynėse. Tiek aviacijoje, tiek kitose srityse per sportą pasireiškia rungtyniavimas. Kur baigiasi sportas ir kur prasideda rungtyniavimas — sunku atskirti. Taip pav., aviacijoje lėktuvo pakilimas prabėgus žeme trumpiausią atstumą gali būti kaip sporto ir rungtynių objektas. Vienas lakūnas tuo pačiu lėktuvu pakils greičiau, kitas lėčiau. Tai pareis nuo lakūno pasiruošimo, sugebėjimo valdyti lėktuvą, įgudimą pakilti mažuose plotuose ir individualių gabumų. Tas pats lakūnas gali kartą pakilti greičiau, antrą lėčiau, bet jis turės ribą, kurią nei vienon nei kiton pusėn neperžengs. Išsilaikymas ore 24 paras be pertraukos gali būti laikomas kaip mėginimas žmogaus fiziškos ištvermės, taip ir paties lėktuvo ir variklio techniško patvarumo.

Sportinė aviacija, lavindama žmogaus fizišką ištvermę, kartu siekia sumušti anksčiau pasiektus bet kuriuos rekordus. Rungtyniauti ir siekti naujų rekordų neužtenka vien žmogaus fiziškos ištvermės stiprumo, bet reikia ir geresnių, negu prieš tai buvusių lėktuvų.

Valstybės, kurios tarpusavy rungtyniauja, statosi rungtynių lėktuvų, kurių techniškai skridimo duomens galėtų pralenkti savo konkurentus. Rungtynių lėktuvai gali būti skiriami siekti: 1. greičio, 2. kilimo į viršų, 3. skridimo tolio nutūpiant, 4. skridimo tolio nenutūpiant, 5. išsilaikymo ore nepapildant degamos tepamos medžiagos, 6. išsilaikymo ore papildant degamą tepamą medžiagą.

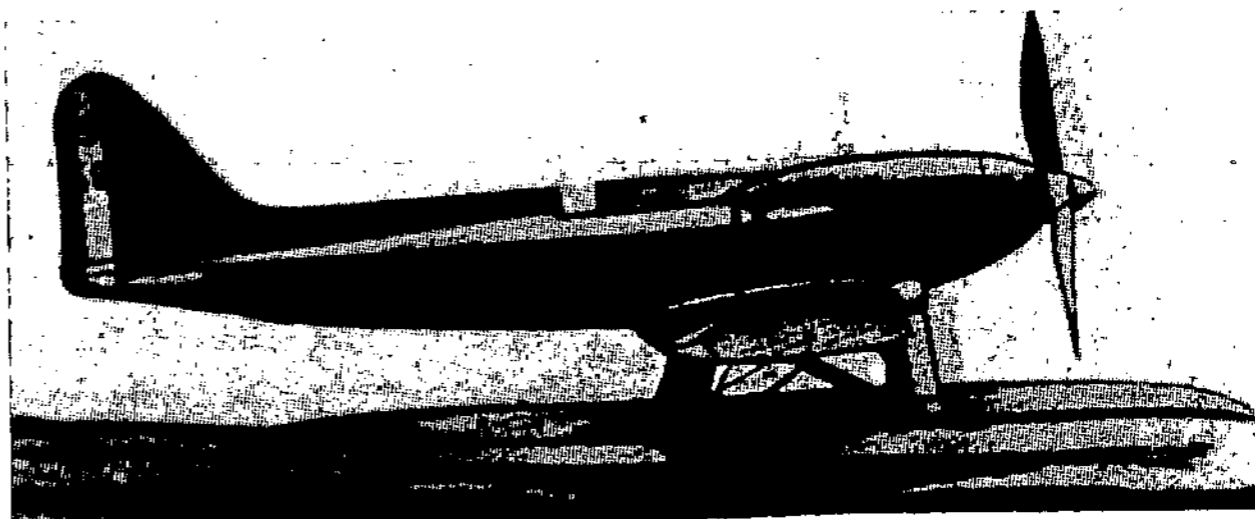
Šiems rekordams siekti bus skirtingi ir lėktuvai. Greičiui siekti reikia mažo lėktuvo su galingu varikliu, gerų aerodinaminių savybių. Pasiekę didelius greičius lėktuvai šiuos savumus ir turi.

Visos didesnės valstybės, turinčios galingą karo aviaciją, šalia jos ugdo ir sportinę aviaciją. Sporto aviacijos lėktuvų rūšys rungtynėms skirstomos į kelias kategorijas. Vieną kurią kategoriją sudaro panašios ir visai vienodos konstrukcijos lėktuvai ir kurie gali tarpusavy rungtyniauti.

Paskiroms rungtynių šakoms ir kategorijoms yra statomi ir skirtingi lėktuvai. Jų rungtyniaujančios valstybės turi pasistačiusios po vieną ar keletą tokių lėktuvų.

Greičiui siekti geresnių lėktuvų tipų tarpe galima paminėti anglų lėktuvą Supermarine S 6 B, kuris turi 2300 A. J. Rolls Roys R firmos variklį. Lėktuvo ilgis

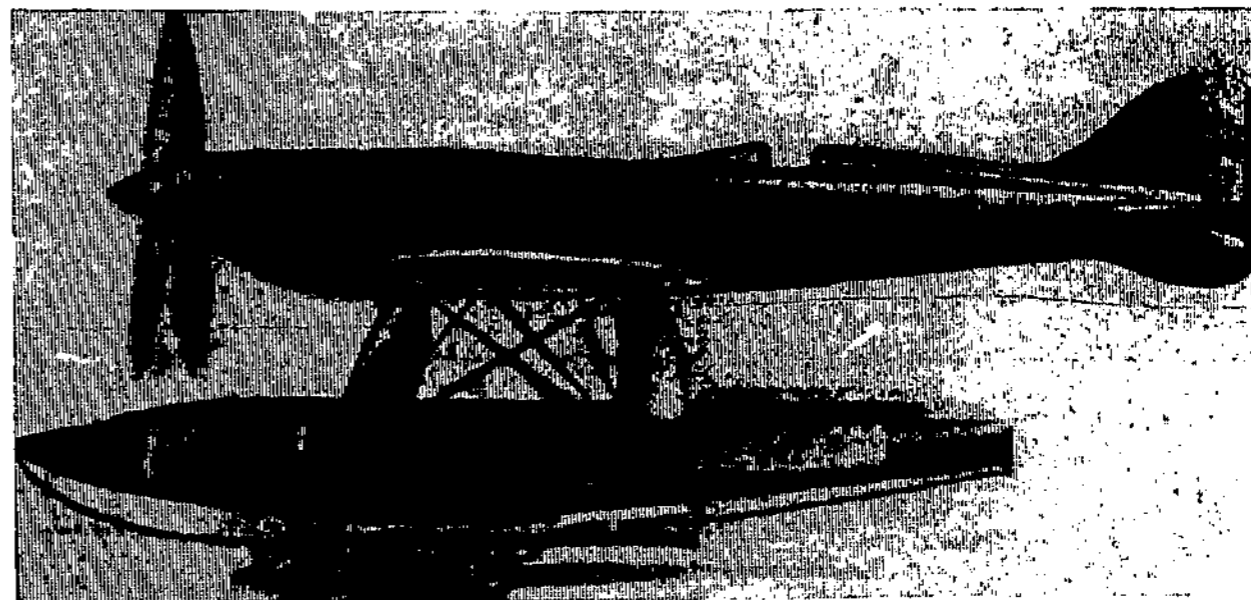
8,4 m, aukštis 3,7 m, sparnų ilgis 9,15 m, sparnų plotas 13,4 m², tuščias sveria 2070 kg, įkrautas 2720 kg, įkrovimas sparno 1 m² 203 kg. Teoretinis greitis 658 km/val. 1931 m. rugsėjo mėn. 13 d. anglų lakūnas Busmenas tuo lėktuvu pasiekė 547 km/val., o lakūnas Stanforsas, kitu tos pat rūšies lėktuvu tą pačią dieną

Supermarine S 6 B

pasiekė 606 km/val., 1931 m. rugsėjo mėn. 29 d. su patobulintu varikliu tuo lėktuvu pasiekta 655 km/val. ir laimėta skirta greičio nugalėtojui Šneiderio taurė.

Italų lakūnas Agello 1934 m. spalio mėn. 23 d. sumušė anglų pasiektą greičio rekordą, pagerindamas jį iki 709,209 km/val. Lėktuvas Macchi-Castoldi M. C. 72, kuriuo pasiekta šis greitis, yra 8,4 m ilgio, 2,7 m

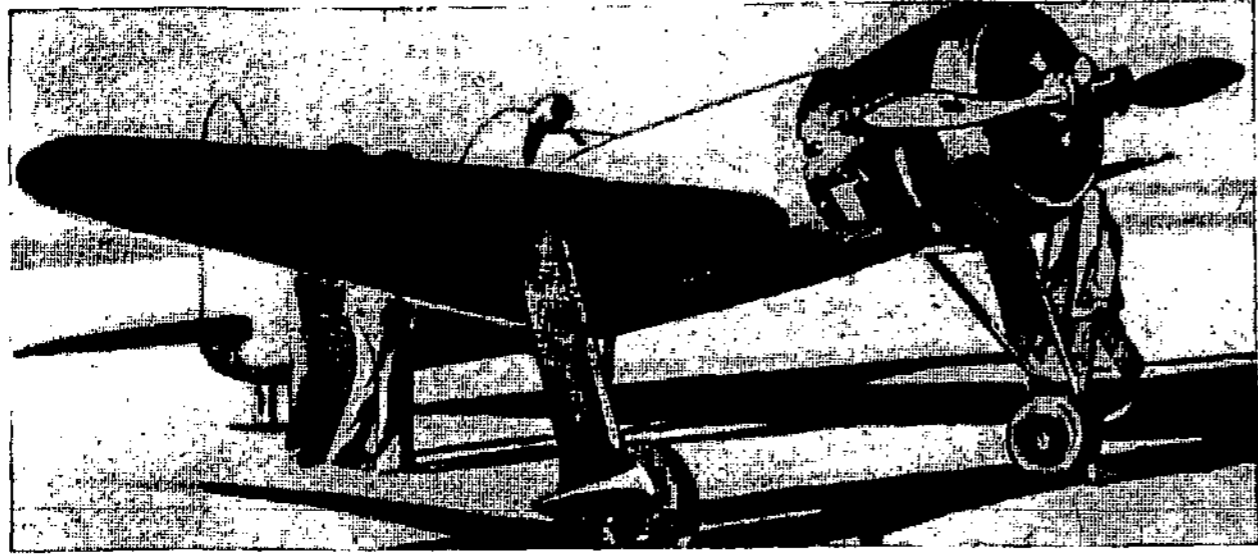
Macchi-Castoldi M. C. 72

aukščio, sparnų ilgis 9,6 m, sparnų plotas 15 m², tuščias sveria 2500 kg, įkrautas 3025 kg, įkrovimas sparno 1 m² 202 kg, variklio Fiat A S 6 galingumas 3200 a. j.

Ir anglų ir italų lėktuvais pasiekti greičiai priklauso vandens lėktuvų grupei. Vandens lėktuvų grupei didesnis greitis todėl lengviau pasiekti, kad gali statyti lėktuvus su mažesnėmis nešamomis plokštumomis — sparnais. Juo didesni sparnai, tuo didesnė oro pasipriešinimo jėga, bet juo mažesni sparnai, tuo prie to paties lėktuvo svorio didesnis įkrovimas į sparnus. Nuo įkrovimo į sparnus pareina tūpimo greičio dydis. Prie didelių tūpimo greičių reikia labai lygios tūpimo aikštės, kad dėl menkų nelygumų nesulūžtų važiuoklė. Stiprinant važiuoklę, kad ji išlaikytų ir stipresnį smūgį padidėtų važiuoklės, o kartu ir lėktuvo svoris. Savo keliu dar padidėtų įkrovimas į sparnus, dėl ko paaugtų ir tūpimo greitis. Didelių greičių lėktuvų konstruktoriai labiau linksta į vandens lėktuvus, nes vandens paviršius idealiai lygus ir minkščiau priima tūpimo smūgį.

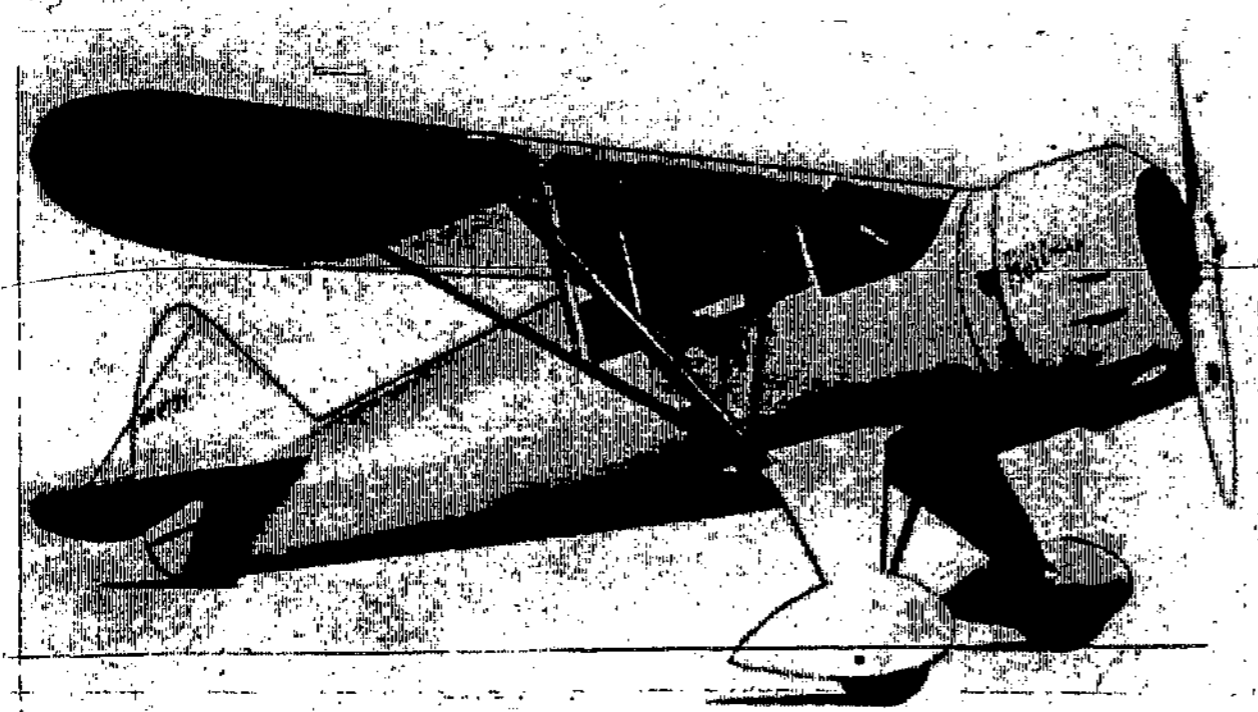
Bet ir sausumos lėktuvai yra pasiekę per 600 km/val. greitį. Jungtinės Amerikos Valstybės per

eilę metų statė ir mėgino keletą sausumos lėktuvų tipų ir vienam iš jų, būtent „Howard-Hughes“ 1935 m. rug-

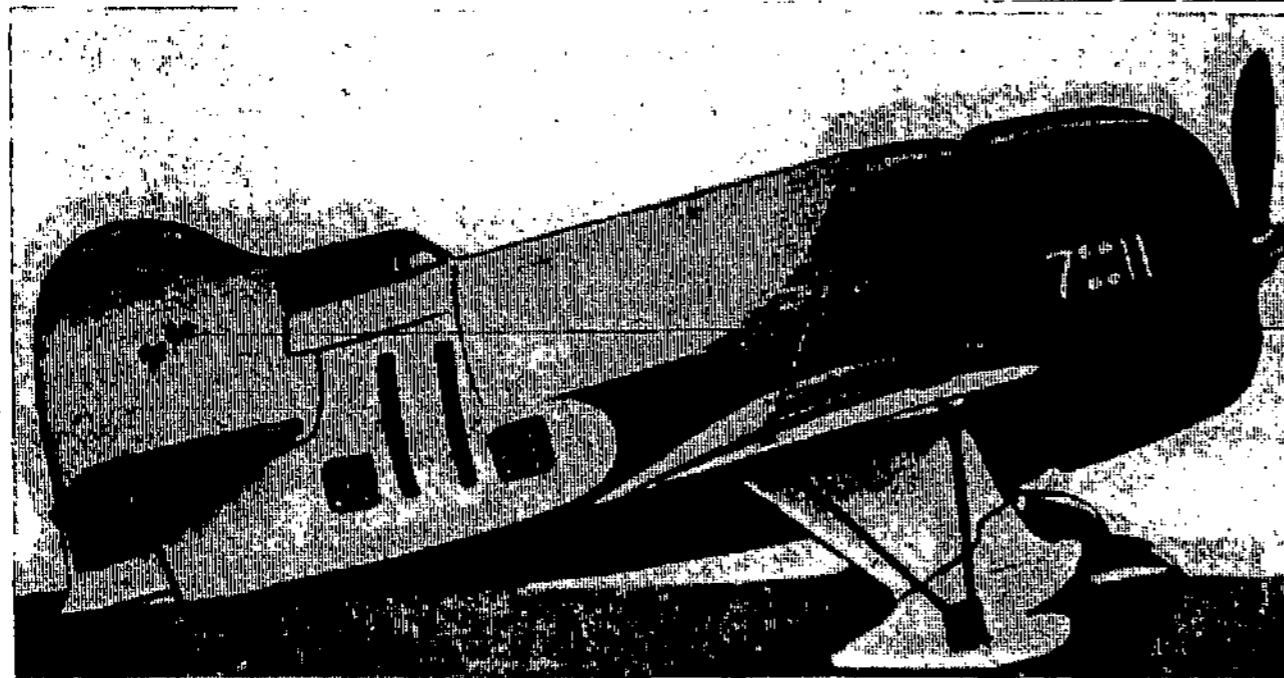
Howard „Hughes“

sėjo mėn. 13 d. lakūnas Hovardas Hughes pasiekė 566,49 km/val. Prieš tai amerikiečiai buvo pasistatę dar keletą greitųjų lėktuvų tipų, iš kurių „Miss Los-Angels“ pasiekė 430 km/val., „Howard D G-A 6“ „Mr.

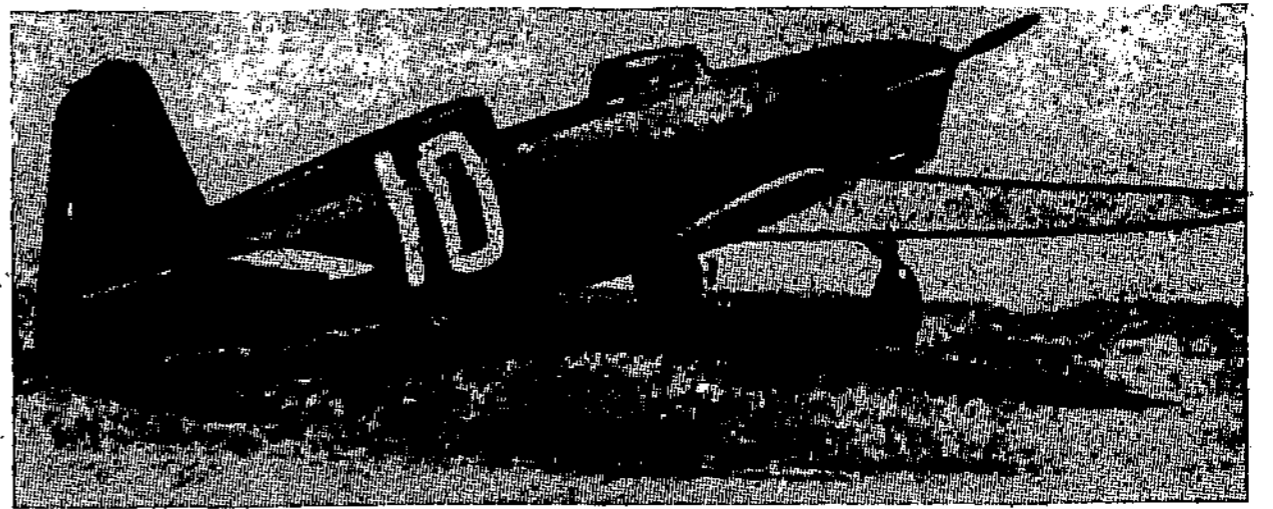
Howard DG-A6 „Mr. Mulligan“

Mulligan“ — 470 km/val. „Super Sporster“ — 473 km/val. Šie visi greičiai pasiekti 1931—1935 metų laikotarpyje ir, kaip matyti, nedatraukia iki 600 km/val. greičio.

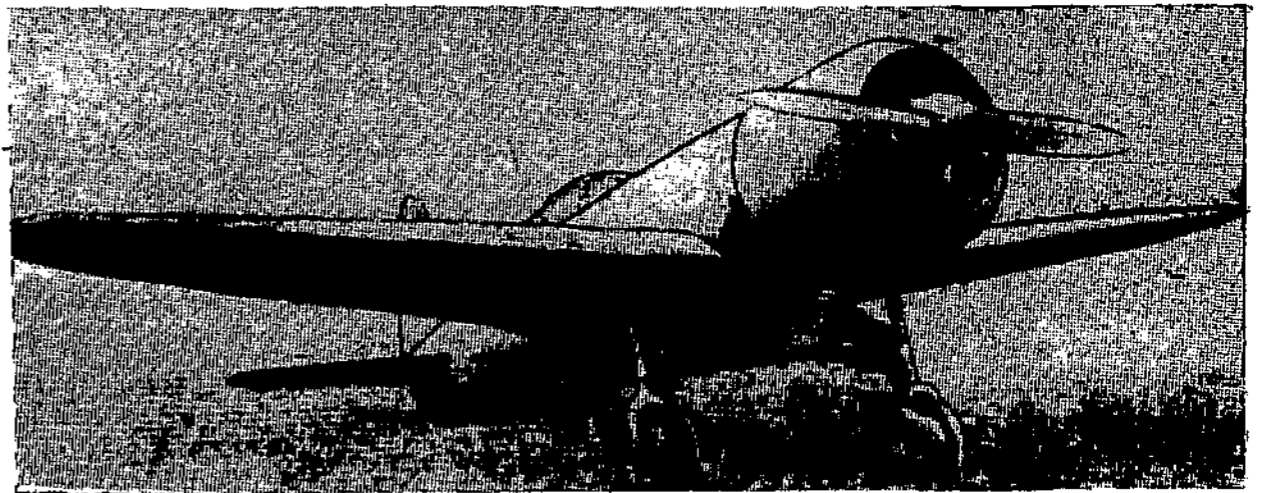
„Super Sporster“

Prancūzija greičiui siekti 1933 metų laidos turi Caudron C. 362, kuris, palyginti, su mažo galingumo varikliu 220 a. j. pasiekė 410 km/val. Caudronu C 460 1934 m. gruodžio m. 25 d. 3 km bazėje pasiekė 505 km/val. greitį. Lėktuvo variklis 325 a. j., ilgis 7,1 m, aukštis 1,8 m, sparnų plotis 6,75 m, sparnų plotas 7 m².

Caudron C. 460

Potez 53 su į sparnus įtraukiama važiuokle, varikliu Potez 96 250 a. j., lėktuvo ilgis 5,4 m, sparnų plotas 7,2 m², didžiausias greitis 380 km/val.

Potez 53

Visi šie lėktuvai yra statyti greičiams siekti, todėl kitam kuriam reikalui nevisai tinka. Dabar jau nenuostabu, kai ir ne greičiui siekti skirtas lėktuvas pasiekia 500 km/val. Šių dienų moderniškų naikintuvų greitis siekia iki 600 km/val. greičio bet kuriam atstume ir pilnu naikintuvo ginklavimu.

Daugis valstybių, be greičiams siekti skirtų lėktuvų, turi kilti aukštyn, tolimiems perskridimams ir kitiems reikalams siekti lėktuvų. Anglų aukščiai siekti lėktuvu 1937 m. birželio mėn. 30 d. lakūnas ltn. M. S. Adams pakilo 16440 m, tuo sumušdamas taip pat anglų Swaino rekordą 15230 m aukštį. Abu kilimai buvo atlikti lėktuvais Bristol „138“, variklis Pegasus 490 a. j. Be aukščio rekordo, anglai dar turi skridime į tolį greičio rekordą, kurio šios kategorijos lėktuvu dar niekas nesumušė. Jis pasiektas 1934 m. spalio mėn. 20—23 d. perskrendant Londonas—Melbourne lakūnų C. W. A. Scotto ir Compbell Blacko lėktuvu de Havilland „Comet“, ore išbūta 71 val. 18 sek., su greičiu 255,947 km/val.

Daug rekordų įvairiose kategorijose turi pasiekę italai. Jie turi greičio rekordą 100 km bazėje, kuris siekia 554,357 k/v., 1000 km — 524,185 km/val. Su 2000 kg krūviu lakūnas Andriano Bacula trijų variklių lėktuvu Savoja — Marchetti S. 79 pasiekė vidutiniško greičio 2000 km atstumą 428,296 km/val.

Prancūzai laiko nuo 1932 m. kovo m. 23—26 d. atstumo rekordą uždarom rate, kuris siekia 10601,48 km. Kitose srityse ar prancūzai savo rekordų neskelbia ar nestengia iki to laiko pasiektų rekordų sumušti. Lengvesnių lėktuvų kategorijose turi keletą laimėjimų, bet jie dabar, pripratus prie labai didelių greičių, nekelia susidomėjimo.

Praėjusiais metais rusai mėgindami susisiekti su Amerika per Arktiką, pastatė skridimo į tolį tiesia linija rekordą. Liepos mėn. 12—14 d. d. lakūnai pulk. M. Gromovas, mjr. A. Jumaševs, inž. S. Danilinas iš

Maskvos nuskrido į San Jacinto (J. A. V.) viso 10148 km. Šį skridimą bandė pakartoti 4 variklių lėktuvu taip pat rusų lakūnas Levanevskis su 3 žmonių įgula, bet nuo praėjusių metų rudens iki šio laiko šio skridimo pėdsakai dar neužtikti. Matyti, kad lėktuvas su įgula taip staiga žuvo, kad paskutiniu momentu net nespėjo nei pagalbos šaukimo per radiją perduoti. Kitų laimėjimų kol kas rusai ar neskelbia ar nėra pasiekę.

J. Amerikos V. laiko greičio rekordas pasiektas lėktuvais amfibijomis (lėktuvas, kuris gali pakilti nuo vandens ir nutūpti ant žemės ar atvirksčiai), kurie yra 370,814 km/val. Jį pasiekė lakūnas mjr. Al. P. de Seversky su amfibija „Seversky“, variklis Wright „Cyclone“ 710 a. j. Visą eilę laimėjimų amerikiečiai turi lengvų lėktuvų kategorijose, iš kurių pažymėtinas atstumas laužta linija nuskrusta 1935 m. spalio m. 14—15 d. 5541,392 km/val. ir kurio dar šioje kategorijoje niekas nesumušė.

1937 m. pasižymėjo sklandymo oro sporte. Gegužės mėnesio 27 d. rusas V. Rastorgujevas nusklendė 652,256 km. Sklandytojo K. Šmidto 1933 m. rugpiūčio m. 3—4 d. išsilaikymas ore 36 val. 35 min. liko ir 1937 m. nesumuštas. Jį gal pasistengs sukulti mūsų sklandytojai. Atstumas tiesia linija daugiaviečiu sklandytuvu 1937 m. gegužės mėn. 27 d. rusų lakūno Ilčenko su kalviu Emeriku nusklęsta 407,6 km. Aukštis dviviečių sklandytuvų siekia 3.304 m, išsilaikymas ore — 13 val. 50 m.

Prie oro sporto priskiriamas ir šokimas su parašutais. Šokime su parašutais lenktyniaujama dviem kryptimi. Viena — šokimas iš didelio aukščio, antra — kritimas neatidarius parašuto ir tik po tam tikro nukritimo kelio atidaromas. Šokimas iš 7900 m iki šio laiko priklausė rusui Jeudokimovui, kuris su neišskleistu parašutu krito 2 min. 22 sek., atidarė apie 200 m aukštyje. Š. m. kovo mėn. 9 d. prancūzų parašutininkas James Williamas išsoko su parašutu iš 10800 m ir 2 min. 50 sek. krito su neišskleistu parašutu — išskleidė parašutą 200 m aukštyje ir su išskleistu parašutu dar krito 18 sek.

Grupinis parašutų šokėjų sportas labai išsiplatinęs Sovietų Rusijoje. Ten net daromi mėginimai iššokdinti iš oro visą kariuomenės junginį su reikalingomis priemonėmis ir ginklais.

Virš pavasario laukų

Nepastovus pavasaris. Čia šilta, čia šalta. Vakar milinę galėjai ant gembės pakabinti, šiandien vėl ant kupros vilk. Ne pro šalį ir kailinukai. Atūžia šiaurys nuo ledo kalnų, čia vėl jį staiga pakeičia švelnutis pietų vėjelis. Kaitaliojas, vartaliojas oras kunkuliais. Nei ūkininkas nežino kada žagrę ar akėčias vilkti iš po pastogės, nei valdininkas nenutaiko vienai kitai šiltesnei valandai išvažiuoti į tik pradedančius žaliuoti laukus. Meteorologai ir šiaip ir taip spėja orą, bet vis neatspėja ir tiek. Biuletėnis orą rytdienai šiltą praneša, o žiūrėk, atsikėlus laukai nuo šalnų ar sniego pabalę. Kai nurodo pilną debesuotumą, nors su žibintuvu ieškok — nė vieno debesėlio padangėje. Nurodys atvirksčiai — ir tą dieną netikėk saulutės pro storus debesų sluoksnius išvysti.

Gegužis viską atitaisė. Kai užkepino kelias dienas iš eilės, tai nors ledais apsikrauk. Bet vėl lietaus nė lašo. Ko nedaro meteorologai, o padangės, kaip

Brig. gen. inž. Gustaitis, karo aviacijos viršininkas. V. 28. karo aviacija švenčia savo metinę šventę.

Technika visos srityse žengia pirmyn. Tobulėja susisiekimas tiek oru, tiek žeme. Ateis laikai, kada iš kaimo į kaimą sklės sklandytuvu, iš miesto į miestą skris lėktuvu. Pilna erdvė knibždės techniškų paukščių. Teks varnoms, gandrums, sakalams žemėje stypinėti. Turės ir žmogus persiformuoti, kad taptų aerodinamiškesniu, t. y. artimesnis vandens lašo išvaizdai.

Kad tie laikai dar toli už kalnų kalnelių, jūrų marielių, nieks nedrįs tvirtinti. Gyvenimas žengia savo keliu, todėl ir mes neatsilikime, kad belenktniaujančių nebūtume pralenkti.

Ma

mėlynuoja, taip mėlynuoja. Ir radijas prisidėdavo prie lietaus išpranašavimo, bet, deja, tiek „dėdė“ tiek „teta“ ką tik apie lietu praneša, vis neteisybė ir gana. Išdžiūvo laukai, parudavo pasėliai.

Įkūrėjo toks pavasario oras ir lakūnams. Netraukia, kai oras kunkuliuoja, verda lyg vanduo katilė. Lėktuvas lyg tošėlė. Aukštyn, žemyn, kairėn, dešinėn. Nei su vairais jo nesugausi, nei pats nepasiruoši vilkduobėn pasinerti. Valdyk nevaldęs, vis tiek ką nori, tą daro pavasariškos oro srovės.

— Svaido, mėto... — nori priminti eskadrilės vadui, kai skiria uždavinį.

— Priprask... Varėna—Onuškis—Vievis—Musnikai—Širvintai—Giedraičiai—Ukmergė—Šėta—Kaukas... Foto, radijo, kelių žvalgyba... Aukštis — 2. Varykit... Kita įgula — vėl naujas uždavinys, kurį vadas diktuoja, neatsižvelgdamas į šėlstantį pavasario orą.

Dulka plentai, keliai, vieškeliai. Praūždamas autobusas sukelia dulkių stulpus, kurie pakyla iki poros šimtų metrų į viršų. Oro srovės ir vėjas blaško Anbo. Neišlaiko savo įprasto rimtumo ir nenoromis kelia tai vieną ar kitą sparną, tai kniumba žemyn ar kyla aukštyn. Pripratęs prie oro srovių lėktuvas, o kartu ir lakūnas, į srovių išdykavimą nekreipia dėmesio. Tik kompasui pusratį padarius ir Anbo po ilgesnio laiko sustingus ir nenorint grįžti į normalią padėtį, reikia ir lakūnui koją ar ranką pajudinti, kad vėl Anbo sparnai neštų norima kryptimi.

Susirangiusios Nemuno kilpos, Jezno, Kalvių, Aukštadvario ežerai. Žvilgsnis klaidžioja nuo vienos prie kitos gyvenamos vietovės. Derinį žemėlapi prie vietovės ar vietovę prie žemėlapi.

Ežero apjuosti Daugai, toliau geltoni Varėnos smėlynai, kur-ne-kur pušelių kuokštai styro. Sraunus Merkys gurguliuoja, putuoja per sutinkamas kliūtis. Be visų kitų teikiamų patogumų, Merkys išdidžiai saugo nors ir prievarta primestą ribą.

— Štai pušynėlis, štai aerodromas, antai Varėna. Juk kiek čia laiko praslinko, kai prakaitu laistėm Varėnos laukus, kai palapinėje, tarp pušelių, ėjom poilsio ar trunkios dainos užtraukti, kad jos aidai nuskambėtų pas pavergtus brolius, — atlikęs nuo savo darbų primena žvalgas.

— Ne tik prakaitu, bet krauju šie laukai laistyti. Mums lakūnams šioji vieta viena garsiausių ir niekad neišdils iš atminties, — pasikeičiu dar vienu kitu sakiniu su žvalgu ir mintimis sugrįžtu netolimon praėtin.

Nedaug dar laiko tepraslinko, kai mūsų pirmtakūnai raižė orą pasenusiais, sukrypusiais, vos ore besilaikančiais lėktuvais. Nors mažiausio palyginimo tarp dabartinio beveik nevaldomai skrendančio po erdvę Anbo ir Nepriklausomybės karų Albatroso, L. V. G. c VI ir kitų negali būti. O vis dėlto ir tais laužais skrido, kovės ir laimėjo. Laimėjo, kad ateityje stiprėtų ne tik mūsų Tėvynės Nepriklausomybės pagrindas — kariuomenė, bet kad ir oro erdvėse negalėtų švaistytis tas, kam nebus leista.

Šiais metais gegužės 28 d. karo aviacija minės tuos garbingus laikus, kada tik tik, kaip pavasarį, kalėsi jauni daigai, mezgėsi pirmi žiedai mūsų „oro laivyno“. Nors pirmasis „oro laivynui“ įsakymas ir išėjo 1919 m. kovo 12 d., kurią turėtų ir dabar švęsti, tačiau oficialiai skirta šioji diena. Simbolizuojant savo kūrimąsi su pavasario atgijimu ir noru pasidžiaugti gražia pavasario gamta bei galimumu pavasarį suruošti aviacijos oro šventę, šventė visada buvo ir yra keliamą į pavasarį.

Praslinko devyniolika pavasarių, kai šiomis pačiomis vietomis nešė sunkų bombų krovinį Albatrosas ar skrido žvalgyti L. V. G. c VI. Žodžiais to mūsų lakūnų, Nepriklausomybės karo dalyvių, pasiryžimo, drąsos ir pasiaukojimo neišreikši. Jie atliko daug daugiau negu iš jų buvo reikalauta ir negu jiems duota priemonių ir sąlygų skirtiems uždaviniams atlikti.

Apacioje ištysęs Neris, toliau stiklo juosta blizga šventoji. Ukmergė. Vingiuotai raizgytas plentas veda žvilgsnį Utenos link. Kažin kur apie Uteną kautynėms su bolševikais buvo išskirtas aviacijos oro būrys. Aerodromas buvo toks mažas, kad tik nutūpusius lėktuvus reikdavo dar berėdenančius nuo tūpimo greičio sugriebti. Tokia lėktuvų medžioklė labai vargindavo lakūnus ir mechanikus, kuriems tekdavo graibstyti dar

gana greit bėgančiam lėktuvui už sparnų ir laikyti, kad neišoktų į griovį ar neužšoktų ant išmėtytų aerodrome akmenų. Nežiūrint ir tokių sunkumų, išskirtas būrys atliko gana daug kautynėms svarbių žvalgybų ir kitų uždavinių.

Suku Kauno link. Vietos daug kartų praskristos. Kiekvieną kartą žvilgsnis nukrypsta balto trikampio link. Kas važiuo iš Kėdainių ar Šėtos į Taučiūnus, tas negalėjo be atodūsiu praslinkti pro šį baltą trikampį. Kiek kartų skrendi, tiek kartų prieš akis išdygsta karžygys a. a. Povilas Lukšys, kuris neklausė, kiek priešų, bet kur priešas.

Kompasas atveda į Kauną. Kai atraportuojam vadiui apie perskridimą ir visų uždavinių įvykdymą, jis kažko kelia žvilgsnį į viršų ir pagalvojęs taria:

— Šianakt pratimai su priešlėktuvine apsauga. 20 val. kilsit bendradarbiauti su švyturių kuopa.

— Kažin ar suspėsime ir užsilikusiu pietų pavalgyti, — lyg noriu paaikškinti žvalgui.

— Karys niekada neturi galvoti apie valgi, — pamoko visada ką nors nauja išgalvojęs žvalgas.

Perskeltu žandu mėnulis padangėje ritinėjas. Griego ratų rodiklis šiaurę ar pietus rodo, vakarinė skuba už horizonto, kad vėl suspėtų būti aušrinė.

Apsirengiu, išbandau variklį; įsėda žvalgas ir pakylam. Lipam 1500 m aukštyn, kad švyturiai lengviau sugautų. Oras ramus, mirga Kauno žiburiai. O tų žiburių tiek daug, kad išrodo, kaip dangus žvaigždžių nusėtas. Tolyn nieko nematyti. Stačiai, kaip mūrosiena užtvėta.

Mėlynas ugnies liežuvis žvalgo padangę. Švyturys krypsta dešinėn, kairėn, svyra aukštyn ar žemyn. Užgesinu lėktuvo šviesas ir suku taip, kad galėčiau ištrūkti iš švyturio šviesos pluošto. Kartą pluoštas atsimuša į lėktuvo liemenį ir dar nuslysta pirmyn.

— Ši kartą nesugavo! — rėkia žvalgas.

— Palauk!... Ir nespėjau baigti, kai pluoštas grįžo atgal ir sustojo ant lėktuvo liemens. Žiūriu pirmyn, pasuku galvą į švyturio pusę — visur tik jūra baltos šviesos ir daugiau nieko. Mėginu staiga kilti aukštyn, švyturio pluoštas paskui, staiga neriu žemyn — pluoštas paskui, suku kairėn, suku dešinėn — švyturys neišleidžia iš savo nagų. Pasuku nuo švyturio ir skrendu tiesia kryptimi tolyn. Sekė ir pasiliko švyturio pluoštas. Atseit, išėjau iš apšaudomo ploto ir todėl nėra reikalo toliau sekti, nes pabūklai, su kuriais švyturiai sujungti, jau nesiekia.

Dabar pasisekė išsisukti, nes tik vienas švyturys ir tai dar be pabūklų sviedinių buvo pagavęs, bet per karą tokių švyturių bus keli ir vienas kitam perduos pagautą lėktuvą, taip, kad kol neišeisi iš visų švyturių ploto, teks šviesos pluošte ir zenitinių pabūklų sviedinių krušoje skristi.

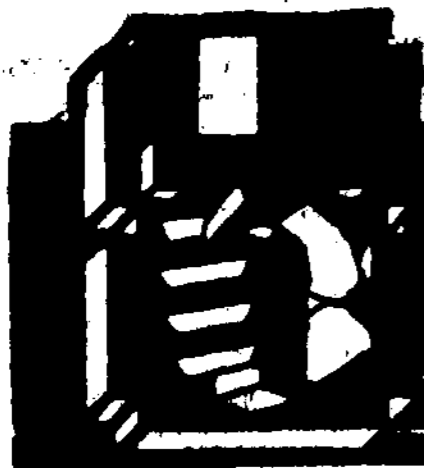
Grįžtam vėl į švyturių plotą ir dar leidžiam kelis kartus akinančioje šviesoje švyturių pareigūnams mus palaikyti.

Šaltokas vakaras. Pradedama krėsti lengvas drebulys. Dar pusvalandį reik išbūti ore. Pašalsim.

— Žiūrėk į laikrodį, gal jau užteks. Man šalta, — maldaujančiu balsu taria žvalgas, kuris vis ką nors nauja išgalvoja.

— Kariui niekada neturi būti šalta, — džiaugiuos sugriebęs progą atsikirsti.

— Laikrodžio rodyklė sustojo ties reikiama skaitline. Nuimu gazą ir leidžiamės. Uždegta ant sparno raketa apšviečia pirmiau Aleksoto stogus, fortų pyli-

NAKRSIŲJI VYRAI

Grioviais užlindo į priešų užnugarį

Ats. viršila Mečys Rumbavičius gimė 1898 m. vasario 16 d. Kauno mieste. Mokėsi Kauno miesto vidurinėje mokykloje, kurią baigė 1912 m. Į Lietuvos kariuomenę įstojo 1919 m. gegužės 6 d. į Kauno komendantūrą. Tarnavo I gūdų Gardino pulko 5 kuopoje ir atskirame gūdų batalione.

Kaune teko išbūti tik 1½ mėn. Birželio 20 d. buvo įsakyta vykti į Panevėžio frontą. Vakare savanoriai jau buvo geležinkelio stotyje. Drąsa ir atkaklumas spindi savanorių veiduose. Už pusvalandžio laipinami į vagonus. Orkestras griežia. Iš vagonų langų sklinda savanorių dainos. Senas traukinio palydovas negali atsistebėti linksma savanorių nuotaika. — Atsimenu, — pradeda jis pasakoti, — kaip važiuodavo mūsų vyrai rusui tarnauti. Tai klanus ašarų perone priverkdavo moterys. O dabar — nei tų ašarų, nei alpimų... Tai laikai atėjo! — Gal dar senis būtų ilgiau pasakojęs, bet staigus — važiuojam! — sutrukdė. Sušvilpė garvežys. Paskutinis sudiev! Gėlės ir baltų skarelių bangavimas išlydėjo pilną dainuojančių savanorių traukinį.

Traukinys laimingai pasiekė Panevėžį. Važiuoti arčiau prie fronto reikėjo atsargiai. Ant vienos platformos mūsų vyrai prisikrauna smėlio maišų, tarp jų prisitaiko su kulkosvaidžiais kulkosvaidininkai. Taip paruošta platforma gali kovoti su bolševikų lėktuvais, jei jie pasirodytų. Pavažiavus gerą galą, vyrai buvo išlaipinami iš vagonų. Iki Obelių apie 5 km. Apsinakvojo Obelių dvare. Po trumpo kelių dienų poilsio žygis. Vyrai eina pirmyn. Pasiekia Šapelių, Špulių km. Priešo

mus, o toliau ir žalią pievą — aerodromą. Vėl dardam žeme ir sukam prie angarų.

Pasitenkinimo jausmas kutena sielą, kad diena po dienos, žingsnis po žingsnio vis einam pirmyn, susilygindami su kitų kraštų jau iš senų laikų turima aviacija. Džiaugies esąs visai pasiruošęs, kad reikiamoje valandoje tau skirtus ir patikėtus uždavinius atliksi taip, kaip su daug menkesnėmis priemonėmis ir prityrimu atliko prieš 19 metų tavo pirmtakūnai, kurie Tėvynės meilės, drąsos, pasiryžimo, pasiaukojimo vedami kovėsi ir laimėjo. Lai likimas neleidžia ir mums jų apvilti.

Ma

Gūdų bataliono virš. M. Rumbavičius

kaip nebūta. Šiuose kaimuose pastovi kiek ilgiau. Stovint eina pasiruošimas. Kareiviai mokomi. Daug dėmesio kreipiama į šaudymą ir taikymą.

Žygis Eglaitės kryptimi. Kuopa pereina mišką prieš Eglaitę. Žygiavimui pirmyn — galas. Pamiškėje priešas mūsų šūkius sutinka smargia ugnimi. Jo jėgos didesnės. Jis apsikasęs. Mūsų šūkiams pirmas kovos krikštas. Jie nepaiso apsikasusių priešų. Puola. Iš kairės — Marijampolės batalionas (dab. 6 p. p.), iš dešinės — 2 p. pulkas. Kautynės užtrunka. Atvykus daugiau mūsų kulkosvaidžių, bolševikai iš šios pozicijos buvo išmušti. Kuopa eina pirmyn. Bolševikai bėga. Rozmatikos kaime jie vėl susitvarko. Pastoja marijampoliečiams ir gudams kelią. Vėl kautynės. Priešas užima poziciją rugių lauke. Čia ir pasislepia. Mūsų kulkosvaidžiai serijomis pila į rugius. Po kelių valandų bolševikų rugiuose kaip nebūta. Keli žuvo, o kiti pabėgo.

Žygis Daugpilio link. Pasirodo Rautenzės dvaras. Čia po trumpo susišaudymo — įsakymas pasitraukti atgal. Skyrininkui M. Rumbavičiui įsakoma su skyriumi dengti ugnimi mūsų šūkių pasitraukimą. Priešo ugnis baisi. Jis pasitraukiančius dengiantį skyrių supa iš visų pusių. Kulkosvaidžiai tarška, priešas artėja. Naktis. Užėina audra su perkūnija. Perkūnas daužosi. Pasigirsta škyr. M. Rumbavičiaus komanda pirmyn. Priešas sumyšta. Greičiausiai baisią perkūniją palaikė lietuvių artilerija. Škyr. M. Rumbavičius su savo skyriumi laimingai prasimušė pro priešų grandines ir parvyko prie saviškių.

Kautynės aptilo. Tik retkarčiais susišaudydavo žvalgai. Pasitaikydavo sugauti priešų žvalgų.

Rugpiučio mėn. pabaigoje gautas įsakymas pulti Daugpilio link. Sėkmingai eidami pirmyn, antrą kartą užėmė Eglaitę, iš kurios priešas pasitraukė, palikdamas savo stovėjimo vietoje daug dėžių džiovintos žuvies.

Gerokai už Eglaitės priešas buvo stipirai įsitvirtinęs. Žygis be pertraukos. Jau priešas čia pat. Mūsų šūkiams supa jį iš sparno. Priešas nešaudė. Jau visai arti jų apkasų. Dar nešaudė. Tyliai pasigirsta vieno kitam perduodama komanda: uždėt durtuvus, uždėt durtuvus... Granatas pasiruošt! Komanda: — mest! — Po to stiprus valio ir puolė išmušė priešų lauko sargybos linijas. Per ataką buvo paimta keletas priešų belaisvių. Atakoje žuvo karininkas Jurgis Pliska ir keletas gūdų kareivių. Po atakos mūsų šūkiams buvo priversti pasitraukti atgal, nes priešų vyriausiųjų jėgų ugnis buvo daugiau negu smarki. Pasitraukė. Tačiau, leiskim pasakyti M. Rumbavičiui, ką jis padarė su būriu kareivių. Jis pasako trumpai. — Kai kiti traukėsi, priešų akys buvo nukreiptos tik į juos. Tuo tarpu aš su būriu grioviais užlindau į priešų užpakalį ir taip priešą suspaudžiau, kad jam nieko daugiau neliko, kaip tik bėgti kiek kojos neša. Palikęs 3 kulk., telefono aparatų ir kitokio apkasuo-

A. Panemunė įteikė kariuomenei daug ginklų

Gegužės 22 d. A. Panemunėje, priešlėktuvinės apsaugos rinktinės aikštėje, Lietuvos Nepriklausomybės 20 metų sukaktuvėms minėti Aukšt. Panemunės komitetas surengė gražią kariuomenės ir visuomenės dieną, kurioje atsilankė ir iškilmingas pamaldas aikštėje laikė apaštališkojo sosto protonotaras prel. prof. A. Grigaitis ir iškilmėms pritaikintą pamokslą pasakė kun. Baliukas. Pamaldose ir iškilmėse dalyvavo krašto apsaugos ministras kariuomenės vadas brig. gen. St. Raštikis. Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės vadas pulk. Povilas Alanta-Babickas, gen. št. pulk. Čepauskas, Pradžios Mokslo Departamento dir. tautos atst. M. Kviklys, daug aukštų karininkų, visuomenės veikėjų, daug kariuomenės, A. Panemunės pradžios mokyklų mokiniai ir keli tūkstančiai panemuniečių.

Pasibaigus pamaldoms, Lietuvos Nepriklausomybės 20 metų minėti A. Panemunės komiteto pirm. dir. Jurgis Kiaunis pasakė kalbą, kurioje nurodė, jog panemuniečiai visus metus rinko aukas, kad už jas nupirktais ginklais galėtų Lietuvos jubiliejiniais metais pagerbti kariuomenę, kuri tiek daug tautai davė didvyrių kovose už Lietuvos laisvę. Panemuniečiai tiki, kad gero kario rankose vardinis šautuvas yra daugiau vertas, negu bailio rankose kulkosvaidis.

Vardinių ginklų vajaus Komiteto Pirmininkas ats. pulk. Janavičius prieš ginklų įteikimą savo kalboje nurodė, kad panemuniečiai šios šventės proga kariuomenei paaukvoja 115 šautuvų, 1 kulkosvaidį ir 7 sanitarijus neštuvus. Šie visi ginklai yra vardiniai, pažymėti šūkais: „Taikau į Tėvynės priešą“, „Laimėk, Tėvynės sarge“, „geriau kovoje žūti, negu pavergtam būti“, „grįžk nugalėjęs“, „taikau tik į Tėvynės priešą“ ir t. t. Aukodami vardinį ginklą, mes glaudžiau susiartiname su kariuomene. Jei pavojaus metu negalėsime dalyvauti pirmose ugnies linijose, tai jausime, kad mūsų vardiniai ginklai stipriose mylimų karių rankose neša mirtį mūsų Tėvynės vagims.

Komiteto vicepirmininkas šaulys V. Daudzvardas paskaitė vardinių ginklų įteikimo aktą, kurio ryžtingi

žodžiai visų buvo palydėti nuoširdžiu visuomenės ir kariuomenės pritarimu. „Mes esame taikos trokštanti tauta, bet kada mūsų šalies laisvei ima grūmoti svetimasis ginklas, mes ne tik prieš jį iškelsime savąjį ginklą, bet ir patys visi, kaip vienas, stosime į laisvės gynėjų gretas, visą šalį paversime viena tvirtove, kiekvieną trobesį — užtvara, kiekvieną išartą vagą — apkasu“.

Krašto apsaugos ministras kariuomenės vadas brig. gen. St. Raštikis, dėkodamas panemuniečiams už gražias dovanas, pasakė kalbą, kurioje nurodė, kad panemuniečiams tenka didelė garbė, jog jie pirmieji iniciatoriai naujos gražios idėjos — aukoti krašto gynėjams ir šauliams vardinius ginklus. Tačiau dar džiugiau, kai savo šūkį patys realiai vykdo gyvenime, paaukodami tokį kiekį vardinių ginklų ir sanitarijų įrankių.

Mes ypatingai branginame, — pareiškė kariuomenės vadas, — tamstų dovaną, kuri ir medžiaginiu ir dvasiniu atžvilgiu stiprins Tėvynės gynėjus.

Ypatingai malonu pabrėžti, kad įteiktų vardinių ginklų kariuomenei A. Panemunės ir jos apylinkių aukotojų tarpe matyti ne tik prekybininkų, ūkininkų, dvasininkų, valdininkų, mokytojų, bet net mokinių, tarnaičių ir bedarbių arba tokių asmenų, kurie jokio turto ar išteklių neturi. Šis reiškinys rodo visų panemuniečių didelę savo Tėvynės ir jos laisvės meilę.

Kariuomenės vadas, baigdamas savo kalbą, nuoširdžiai dėkojo panemuniečiams už dovanas ir šventės iniciatoriams dir. J. Kiauniui ir ats. pulk. Janavičiui už gražiai suruoštą šventę.

Po to įvyko kariuomenės dalių su naujaisiais šautuvais, priešlėktuvinės apsaugos rinktinės ir mokyklų mokinių paradas ir programą. Pražygiuojančius karius visuomenė apibėrė gėlėmis ir kėlė daug ovacijų.

Programoje gražiai pasirodė pradžios mokyklų mokiniai ir priešlėktuvinės apsaugos rinktinės viena baterija, pademonstruodama gynimąsi nuo lėktuvų.

Puiki šventadienio saulė ir pavykusi šventė pradžiuo rengėjus ir gražių išpūdžių paliko žiūrovams ir svečiams.

se buvusio turto, leidosi Ilukštos kryptimi. Pradėjus veikti jų artilerijai, dar bandė priešintis, tačiau veltui. Ilukštas buvo greit mūsiškių paimtas. Apie 20 priešų pateko į nelaisvę. Bėgdami iš Ilukštos, bolševikai prie bažnyčios sušaudė du turėtus mūsų belaisvius. Kankinius karžygius palaidojomė.

Kuopa užėmė poziciją prie Dauguvos krantų ir ją išlaikė iki rudens, būdama iš pradžių Marijampolės bataliono, o vėliau 3 pėst. pulko bare. Bolševikai pradėjo pleškintis su lenkais. Lenkai juos supo. Dauguma bolševikų su ginklais perbėgdavo pas mūsiškius ir pasiduodavo. Lenkams besitraukiant nuo Polocko, gudų atskira kuopa eina pirmyn ir užima barą Breslaujos apylinkėje prie Drujos upelio. Vėliau kuopa gauna įsakymą vykti į Uteną. Žygis visą naktį. Trumpas poilsis. Paskui Žygis į Molėtus. Už Dubingių, Gižų km., kuopa pasilieka. Pusk. M. Rumbavičiui su būriu įsakoma išvykti į Papiškių kaimą. Jie atvyksta naktį. Užima barą. Dešiniame užtvartos sparne buvo 2 p. pulko užtvara. Žmonės pranešė, kad lenkai ruošiasi dideliame puolimui. Apie rytą jų dalys iš priešakio pradėjo mū-

siškius pulti. Pramušė mūsų kairiojo sparno kaimynų liniją. Priešas supa. Būrininkas M. Rumbavičius pasiuntė du žmones į Gižus, kad jie viską praneštų kuopos vadui. Pasiuntiniai, nepasiekę tikslo, pateko lenkams į nelaisvę. M. Rumbavičius su savo užtvara atkakliai gynėsi. Bet didelėms apsupusių lenkų jėgoms negalėjo atsispirti. Dauguma jo žmonių pabėgo, tačiau jam nepasisekė. Lenkai jį ir dar keletą kareivių paėmė į nelaisvę. Nelaisvėje M. Rumbavičius išbuvo per mėnesį. Per tą laiką lenkai baisiausiai jį kankino. Žiemos metu basą varinėjo iš vienos vietos į kitą po keliolika kilometrų. Grįžus iš nelaisvės, jo gyvybė buvo pavojuje. Tačiau gydytojams atidžiai prižiūrint, jis šiaip taip pasitaisė. Sutvirtėjęs vėl grįžo į dalį ir dar tarnavo demarkacijos linijoje prieš lenkus Alytaus apskrityje.

Virš. Mečys Rumbavičius iš kariuomenės išėjo 1922 m. gruodžio 15 d. Už pasižymėjimus kautynėse buvo apdovanotas Vyčio kryžiumi, kurį jam įteikė fronte, ir pakeltas į viršilos laipsnį. Dabar gyvena Kauno mieste. (Šis aprašymas peržiūrėtas buvusio gudų bataliono vado mjr. Ružancovo). Z. Gerulaitis

Ginklų Fondo ugdytojų metinis suvažiavimas

Gegužės 22 d. Kaune, Šaulių Sąjungos salėje, įvyko metinis Sąjungos Ginkluotoms Krašto Pajėgoms Remti skyrių atstovų suvažiavimas. Jame dalyvavo apie 70 skyrių atstovų. Suvažiavimą pradėjo sąjungos pirmininkas ats. plk. ltn. Gužas, į garbės prezidiumą pakviesdamas Kariuomenės Štabo viršininką brig. gen. Černių, Ginklavimo Valdybos viršininką dr. plk. Lesauskį ir Kauno komendantą plk. Bobelį. Atidarymo kalboje sąjungos pirmininkas konstatavo, kad mūsų visuomenė paskiausiu metu dar labiau suartėjo su savo kariuomene ir Šaulių Sąjunga, gausingai paremdama Ginklų Fondą pinigais ir ginklais. Ligšiol į Ginklų Fondą įplaukė jau 2.156.915 litų aukų gyvais pinigais, o, be to, ginklais paaukota daugiau kaip už 650.000 litų. Vien tik po kovo mėn. įvykių visuomenė Ginklų Fondui pinigais ir ginklais paaukojo apie 1.325.650 litų.

Kariuomenės Štabo viršininkas brig. gen. Černius suvažiavimo dalyviams pasakė kalbą, kurioje pažymėjo, kad gilus mūsų visuomenės supratimas ir rėmimas mūsų kariuomenės parodo, jog mes, reikalui esant, ginsime savo Tėvynę visi ir išvien. O būdami vieningi ir pasiryžę, būsime labai kieti ir atsparūs prieš kiekvieną užpuoliką ir pasikėsintoją prieš mūsų laisvę ir nepriklausomybę. Šiais laikais vien gražiais žodžiais ir gerais norais savo laisvės nepatikrinsime. Mes turime galėti patys savo jėgomis ir savo ginklais apginti savo teritoriją. Kai būsime stiprūs, tai ir priešas su mumis skaitysis ir draugų turėsime. Kas savo laisvę ir nepriklausomybę gina, tą ne tik draugai, bet ir priešai gerbia. Ir kai kiekvienam Lietuvos kovotojui yra parengtas ginklas, o jis pats yra pasiryžęs, palikdamas arklą ir kalną, paimti tą ginklą į savo kietas rankas, tai mes turėsime apginkluotą visą tautą, kuri atgrasins užpuolikus. Kiekvienas užpuolikas turės gerai pagalvoti, ar verta lipti į pasiryžusius gintis. Jis žinos, kad, kai reikės ginti savo Tėvynę, mūsų tauta nukreips savo ginklus ir sukaups savo pastangas užpuolimams atremti, lyg tas ežys, kuris pastato savo dyglius, kai jam pavojai gresia. Rengdamiesi savo kraštą ginti, mes niekam negrasiname, niekam jokių pavojų nesudarome. Gal niekas taip netrokšta taikos, kaip mūsų tauta, tačiau mes negalime leisti, kad kas mus mindžiotų nebūdžiamai ir be nuostolių. Mes svetimo nieko nenorime, bet savo neapleisime. Tad visai viešai pasisakome, kad kiekvienas Lietuvos teritorijos plotas bus ginklu ginamas, kiekvienas Lietuvos kampelis, bažnytkaimis, kaimas, vienkiemis, miškelis, pelkė, mūsų pačių išvaikščioti ir iki kiekvieno takelio ir krūmokšnio mums žinomi, bus priešui tvirtovėlės ir lizdai, kuriuos reikės krauju pirkti. Laisvę atgavę daugiau jos jau nebeparasime. Esame maža tauta, bet kultūringa ir garbinga, tad norime augti ir klestėti. Sąjunga Ginkluotoms Krašto Pajėgoms Remti giliai suprato tą svarbų uždavinį ir ėmėsi darbo. Ginklų Fonde mes jau krauname trečią milijoną litų. Tai jau žymi mūsų ginklavimo paspartis. Dideliais kiekiais aukojame vardinių ir nevardinių ginklų. Vietinės kariuomenės įgulos, gaudamos ginklus iš savo apylinkės gyventojų, sudaro lyg bičiulystės ryšius, pasižadėdami vieni kitiems padėti ir garbingai stovėti mūsų Tėvynės sargyboje ir eiti vienybės keliais. Paskutinių metu pradėjo plaukti aukos,

kur aukotojai pageidauja, kad jų lėšos būtų naudojamos mūsų pajūriui ginti, būtent, karo laivynui. Kariuomenės vadovybė davė įsakymą atsižvelgti į aukotojų gerus norus, todėl tie pinigai, kurie aukojami karo laivynui, bus laikomi Ginklų Fondo atskiroje sąskaitoje, ir tos aukos bus sunaudotos tik karo laivynui. Baigdamas savo kalbą, Kariuomenės Štabo viršininkas pabrėžė, kad mūsų visų darbai yra skiriami vienai ir tai pačiai Tėvynei Lietuvai. Šioji kalba buvo palydėta gausiu visų pritarimu.

Prasidėjus darbo posėdžiui, į prezidiumą buvo išrinkti: Šiaulių miesto burmistras J. Valančius, Klaipėdos uosto direktorius V. Gailius ir kun. J. Latvys. Sąjungos centro valdybos pirmininkas ats. plk. ltn. Gužas padarė išsamų pranešimą apie pereinamųjų metų veikimą. Iš pranešimo matyti, kad dabar sąjunga turi jau 110 skyrių. Tai nemažas skyrių tinklas, kuris apima jau geroką dalį mūsų miestų, miestelių ir bažnytkaimių. Bet artimiausiu laiku skyrių tinklas bus plečiamas. Norima, kad sąjungos skyriai būtų įsteigti kiekviename, nors ir visiškai mažame, apylinkės centre. Greta to, buvo pažymėtas gyvas užsienio lietuvių reagavimas į sąjungos veikimą. Užsienio lietuvių kolonijose sąjungos skyrių nėra, bet ir kitos jų organizacijos iš dalies veikia ta pačia kryptimi kaip Sąjunga Ginkluotoms Krašto Pajėgoms Remti. Krašto saugumo idėja ir darbas tiek pas mus, tiek ir visose lietuvių kolonijose eina sparčiais žingsniais, nes Lietuvos valstybės gynimo dvasia visur yra labai didelė.

Sąjungos propagandos komisijos pirmininkas dr. J. Leimonas savo pranešime nurodė, kad visas šios sąjungos darbas yra, daugiausia, propagandinis. Ji stengiasi visus lietuvius išamoninti krašto gynimo reikalams. Ir reikia pasakyti, kad tai duoda visiškai gražių vaisių. Tie vaisiai — tai jau minėtos aukos Ginklų Fondui. Varydama propagandą, sąjunga neseniai išleido gražią knygą „Lietuvos kariuomenė“, kuri dabar uoliai platinama. Iš viso sąjunga stengiasi veikti žodžiu ir raštu, spaudos, radijo ir kitomis priemonėmis ji energingai skleidžia krašto saugumo idėjas. Centro valdybos išdininkas adv. J. Goldbergas ir revizijos komisijos pirmininkas V. Marcinkus pranešė apie sąjungos piniginius reikalus. Šių metų sąjungos samata priimta per 10.000 litų.

Į naują sąjungos centro valdybą išrinkti: P. Gužas, V. Černienė, J. Leimonas, Ig. Skrupskelis, J. Goldbergas, A. Pranaitis, Vyt. Augustauskas, K. Damašius ir P. Beleckas. Baigdamas savo darbus, suvažiavimas sąjungos įstatus pakeitė ta prasme, kad dabar apskričių centruose esantieji sąjungos skyriai automatiškai virsta apskričių komitetais, kurie tvarkys tose apskrityse esančių kitų sąjungos skyrių veikimą ir stengsis skyrius įsteigti tose vietose, kuriose jų dar nėra. Suvažiavimas pasveikino Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną, vyriausybę, kariuomenę ir užsienio lietuvius.

Gautos naujos „Kario“ prenumeratos nuo gegužės 1 d. iki metų galo.

Iš 2 pėst. pulko pusk. DOSINO — 14 pren.

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės jaun. pusk. JUVALEVIČIAUS — 10 pren.

3 art. pulko pusk. M. RIAUKOS — 23 pren.

Užsienio kariuomenių ugniagesiai

Kariuomenės ryšiai su ugniagesyba ir ugniagesiais yra seni. Dar prieš 2000 metų senojoje Romos imperijoje kariai buvo naudojami priešgaisrinei tarnybai.

Pr. šimtmečio pradžioje, imperatoriaus Napoleono I laikais, Prancūzijos kariuomenėje karių ugniagesių grupės vėl buvo atgaivintos*). Prancūzijos sostinėje buvo įkurtas plačiai žinomas visų pasaulio ugniagesių tarpe garsusis Paryžiaus ugniagesių pulkas, kuris neseniai minėjo savo 125 metų jubiliejų.

Paryžiaus ugniagesių pulke tarnauja apie 2000 karių. Pulkas (Régiment de Sapeurs-Pompiers) išlaikomas miesto savivaldybės lėšomis, ginklu pulką aprūpina karo ministerija. Kariai ugniagesiai laikomi pėstininkais. Pulku vadovauja pulkininkas. Miestas padalytas į ugniagesių nuovadas. Kiekvienoje jų laikomas pulko ugniagesių dalinys. Iš viso Paryžiuje yra 24 ugniagesių pulko daliniai (kuopos, atskiri būriai) ir didesnis skaičius ugniagesių postų. Daliniai turi automobilius ir motorinius siurblius. Kilus gaisrui, pirmiausia išvažiuoja automobilis su mažu motorsiurbliu. Juo vyksta į gaisrą seržantas ar kapralas (t. y. puskarininkis ar grandinis) su keliais ugniagesiais. Iš visų išvažiavimų į gaisrus Paryžiuje per metus pasitaiko apie 80% tokių „mažųjų išvažiavimų“. Tenka ta proga priminti, kad Prancūzijos sostinėje ugniagesiams tenka išvykti į gaisrus, nelaimės, na, kartais ir dėl žmonių piktos valios ar išdaigos, net apie 8000 kartų per metus.

Kareiviai ugniagesiai tarnauja kariuomenėje 2 metus. Ugniagesių pulke jie išeina bendrąjį pėstininkų mokymą, bet dar labiau lavinami sporte. Jie išeina plačią programą iš lengvosios ir sunkiosios atletikos ir kitų sporto šakų. Pulko ugniagesiai plačiai žinomi prancūzų sporto pasaulyje. Ugniagesybos mokslas išeinamas plačiai. Ypačiai daug krepiama dėmesio į sporto pritaikymą ugniagesių tarnybai, pav., mokoma šokti iš aukščio, nusileisti virve ir t. t. Po to seka jau ir pats gesinimo ir žmonių bei gyvulių gelbėjimo mokymas. Taip pat dėstomi sanitarijos ir priešdujinės apsaugos dalykai.

Kareiviai ugniagesiai gauna nedidelį atlyginimą, kaip ir civiliai ugniagesiai. Tinkamesni kareiviai parengiami šoferiais, automobilių bei motorsiurblių mašininkais, ryšininkais ir t. t. Paryžiuje per didelius gaisrus, kaip Anglijoje ir Amerikoje, vartojami vad. „vandens bokštai“, t. y. stambaus masto vamzdžiai su švirksliu. Į bokštą vanduo varomas keliais autosiurbliais ar motorsiurbliais. Pulke yra ir gelbėjimo tarnyba, turinti atitinkamas mašinas ir apmokytus žmones. Kitų kraštų civilių ugniagesių pavyzdžiu pulke laikomos dar ugniagesės moterys, kurios per gaisrus padeda kariams ugniagesiams slaugyti moteris ir vaikus, saugoti turtą ir t. t. Jos taip pat bendradarbiauja ir su civiliais ugniagesiais.

Atlikę dviejų metų tarnybą, kareiviai ugniagesiai grįžta namo. Turėdami gerą paruošimą, jie išsisklaido po visą kraštą. Šalia savo amato ar tarnybos, jie dirba ir ugniagesyboje: stoja į savanorių ar kitas komandas ir jose dirba. Taip plinta iš Paryžiaus ugniagesių pulko ugniagesybos idėja. Grįžę iš tarnybos, atsarginiai kariai ugniagesiai dažnai skiriami civilėse komandose į atsakingas vietas, net komandų viršininkais, nes buvę Paryžiaus pulke žmonės tikrai puikiai paruošti ir gerai patyrę. Kiekvienam daliniui Paryžiuje tenka apie 333 išvažiavimų per metus, be to, būna didesnių gaisrų, kur susirenka keleta pulko kuopų ir būrių. Tuo tarpu mūsų Kaune per metus būna apie 200 išvažiavimų, šiauliuose apie 30.

Taip jau yra nuo imperatoriaus Napoleono I laikų, kai jis pašaukė pulko tarnybon provincijos civilius ugniagesius. Grįžę iš pulko, atsarginiai yra puikūs instruktoriai, vieningos dvasios įkvėpėjai. Tuo jie yra labai naudingi savo komandoms. Geru pasiruošimu jie varo stiprią ir sėkmingą ugniagesybos propagandą. Dėl to Prancūzijoje naujokų tarpe atsiranda labai daug norinčių atlikti karinę prievolę Paryžiaus ugniagesių pulke. Atrenkami geriausiai kandidatai. Gerai pastatytas pulke mokymas turi nemažą įtakos jaunomenei.

Pulke laikomas atskiras dalinys, kuris vyksta iš Paryžiaus į kitas vietas gaisrus gesinti, padėti prie geležinkelių katastrofų ir t. t. Šio pulko dalinio darbai gerai žinomi visai Prancūzijai, pav., 1906 m. Courrierės kasyklų katastrofa, 1934 m. didžioji Rytų geležinkelio traukinių katastrofa ir t. t.

Prancūzų pavyzdžiu ir kitose valstybėse buvo pradėta

*) Šiam rašiniui medžiaga paimta iš š. m. „Gasschutz und Luftschutz“ žurnalo. V. R-tė.

panašiai tvarkyti ugniagesybos darbas. Dar praėjusiame šimtmečiu tokios pat karinės ugniagesių dalys ir daliniai atsirado Brazilijos, Turkijos, Graikijos sostinėse ir kitur. Kai kur tokios komandos negalėjo išsilaikyti ir virto arba policijos ugniagesių komandomis arba savivaldybių ugniagesių komandomis.

Didesnio žydėjimo susilaukė Rumunijos kariuomenės ugniagesiai, kurie veikia nuo 1844 metų, taigi, iš viso jau 94 metus. Jų centras yra Bukarešte (sostinėje), kur jie sudaro kariuomenės ugniagesių batalioną. Prancūzijoje ugniagesiai laikomi pėstininkais, o Rumunijoje — artilerininkais, todėl rumunų kariuomenės ugniagesiai priklauso artilerijos inspektorius ir vadovaujami artilerijos karininkų. Kariuomenės ugniagesių korpo priešakyje stovi art. plk. Pohrib'as. Be Bukarešto, kariuomenės ugniagesių daliniai (kuopos ir atskiri būriai) laikomi dar stambesniuose miestuose ir uostuose. Tokių dalinių laikoma daug, net 58. Jie išlaikomi karo ministerijos, tačiau visas išlaikymo išlaidas karo ministerijai gražina vidaus reikalų ministerija, kuri surenka pinigus iš atitinkamų miestų savivaldybių.

Bukarešto ugniagesių batalionas turi 600 ugniagesių karininkų, puskarininkų ir eilinių. Be bataliono štabo ir dalinio prie jo, laikomi dar 6 daliniai atskirose miesto nuovadose. Provincijos miestų daliniai turi nuo 15 iki 50 ugniagesių, vadovaujami karininkų ar viršilų. Visi gesinimo įrankiai ir susisiekimo priemonės tiek centro, tiek provincijos daliniuose, yra vienos sistemos. Tai leidžia lengvai pakeisti pagadintą įrankį, be to, kiekvienas karys ugniagesys gali aptarnauti įrankius ir susisiekimo priemones. Ugniagesių mokymo programoje plačiai išeinama gesinimo taktika ir priešlėktuvinė apsauga. Kariuomenės ugniagesių korpas leidžia ir savo žurnalą „Bulletinul Pompierilor Romano“, kuriame spausdinama daug straipsnių iš ugniagesių technikos. Po Didžiojo karo prie Rumunijos buvo prijungta daug naujų sričių, seniau valdomų kitų valstybių. Jose nebuvo kariuomenės ugniagesių dalinių. Rumunai stengiasi ir šiose srityse įvesti savo tvarką ir pereiti nuo civilių komandų prie karių ugniagesių dalinių.

Dabar ugniagesių mokymas įvestas ir Italijos kariuomenėje. 1934 metais visos profesionalės (savivaldybių) ir savanorių ugniagesių komandos buvo sujungtos į vieną korpa, kuris pavestas karo ministerijai. Italijos kariuomenės vadovybė, didžiųjų profesionalių ugniagesių komandų vadų padedama, įvedė ugniagesybos pamokas visų ginklų rūšių kareiviams. Štai kodėl italų žemyno kariai ir laivyno jūreiviai taip puikiai paruošti kovai su ugnimi. Tai pasireiškė ir italų žygyje į Etiopiją, kur kariai greit sugebėjo gesinti etiopų padegamus miestus. Be to, nuolat veikia ugniagesybos kursai Romoje, Turine, Milane, Neapolyje ir kitose didesnėse įgulose, kur ruošiami karininkai bei puskarininkiai — ugniagesių instruktoriai. Ugniagesybos darbe dalyvauja ir jaunimo organizacija, val. „Balila“. Jaunimas glaudžiai dirba su kariuomenės ugniagesiais, iš jų gauna instruktorių ir t. t. Italai ypačiai susirūpinę savo miestų priešgaisrine apsauga ir stengiasi kaip galima greičiau ir geriau paruošti gyventojus. O tai jiems padeda įvykdyti kariuomenės ugniagesiai.

Ir Lenkijos kariuomenė turi savo ugniagesius. Ten ugniagesyba tvarkoma maždaug tokiais pat pagrindais kaip ir mūsų kariuomenėje. Tačiau kariuomenės ugniagesių komandos laikomos ne visose dalyse, o tik uostuose, aerodromuose, tvirtovėse ir pasienio apsaugos korpo daliniuose, taip pat ir okupuotose lietuvių, gudų bei ukrainiečių srityse.

V. R-tė

IR KITIEMS PAPASAKOJAME, KĄ PATYRĖME EKSKURSIJOJE

Gegužės 14 d. Telšių V. V. V. Gimnazijos salėje mokiniai suruošė kariuomenės ir visuomenės šventės minėjimą. Tarp kitų dalykų programoje, buvusieji Kaune su karine ekskursija mokiniai pasidalino įspūdžiais. Apie visą kelionę, apskritai, papasakojo Vyt. Mačernis (VII kl.). Be to, prelegentas daug papasakojo ir apie Karo Aviaciją, pionierių batalioną ir kt. Apie Karo Mokyklą kalbėjo V. Prižgintas (VIII kl.), ypač pabrėždamas ją, kaip didelės drausmės, sveikatingumo ir valios ugdymo mokyklą. M. Mikūta (VIII kl.) trumpai atpasakojo, ką visi matė Priešlėktuvinės Apsaugos Rinktinėje. Nebuvusieji ekskursijoje iš pasakojimų gavo tikrų įspūdžių apie kariuomenę ir pasiryžo kitomis progomis patys pamatyti tai, ką matė jų draugai. G.

MOKYKLA IR KARIUOMENĖ

Kariuomenė ir visuomenė drauge

(Moksleivio ispūdžiai)

Karo Muziejaus sodelyje ankstyvoji rožė išskleidė pirmąjį žiedą.

Rimtas ir susimąstęs parugęs Rūpintojėlis liūdnam žvelgia į tik jam vienam žinomo kareivio kapą. Laimina Smūtkelis karį, sukniubusį kautynių lauke, beginant Tėvynės laisvę.

Stiebais į padangę iškyla vėliavos. Švelnus vėjelis žaidžia trispalve. O Vytis, rodos, atgyja ir šuoliais lekia vis pirmyn ir pirmyn.

Visose bažnyčiose tūkstančiai širdžių kyla prie Aukščiausiojo maldoje už Tėvynę. Tūkstančiai lūpų šnibžda:

— Amžiną atilsį duok mirusiems už Tėvynę, Viešpatie!..

Drebanti senutės motinėlės ranka varsto rožančiaus karolėlius už savo sūnelį, negrižusį iš kovos lauko

Rambi seno tėvo ranka daro didelį kryžiaus ženklą ir sunkiai atsidadu:

— Pasigailėk jo, Viešpatie!

Šimtai tūkstančių karių dar labiau suspaudžia ginklus rankose ir mintimis tekartoja:

— Už Tėvynę ir mirti saldu!

TAS LAISVĖS NEVERTAS, KAS NEGINA JOS!

— gaudžia Laisvės Varpas laikinajai sostinei

Minių minios liūliuoja aplink Karo Muziejų. Kur ne kur saulėje suspindi kariams skirti ginklai.

Štai jaunutis Tėvynės sūnus žengia su šautuvu ant peties. Šią dovaną jis įteikia augalotam kariūnui.

— Kai aš užaugsiu, stosis į tavo vietą, o dabar šis ginklas tegul padeda tau stovėti Tėvynės sargyboje.

O ten jaunoji sesė, segdama kariui baltą rožę prie krūtinės, taria:

— Nors silpnutė esu, bet kovos lauke būsiu ir aš. Aš tave sužeistą slaugysiu, skaudžias tavo žaizdas gydysiu.

Na, o koks ten durtuvų miškas atsiūbuoja? A, tai, iš visų Lietuvos kampelių atvežę kariuomenei šautuvus, vyrai žygiuoja.

Sunki pūslėta artojo ir tvirta Tėvynės gynėjo ranka susilieja tvirtame paspaudime. Karys ir artojas vienas antrą ir be žodžių supranta.

Toliau, kaip ežys, rieda sunkvežimis, pristatytas šautuvų. Tai darbininkai savo dovaną veža.

Visā tai — tau, kary! Mes žinome, kad tu esi to vertas.

Tu esi drausmingas, karštai mylįs Tėvynę ir pasiryžęs dėl jos mirti. Esi narsus, stiprios ir nepalaužiamos valios. Pasitiki savimi ir savo vadais. Esi kantrus, patvarus ir atkaklus

Užtat mes tave mylime ir kiek galėdami tau padedame.

KARIO TRIUMFAS!

Sutrenkė orkestras, sudundėjo žemė, sudrebėjo langai. Tai Karo Mokykla žengia. Balti diržai žybčioja, o durtuvai saulėje žaibuoja. Gretų gretos — šimtų šimtai karių juos seka.

Gėlių lietūs pasipila ant jų galvų. Nenutrūkstamas valio aidi be pertraukos. Tvirti žingsniai, platūs mostai, rausvi veidai ir žvalios žydinčios akys užburia kiekvieną.

Šautuvų miškas atsiūbuoja, šimtai šaulių pražygiuoja. Gėlių ir žiedų pasipila iš naujo.

O padangę raižo plieniniai sakalai. Sukriokia, sustaugia, rodos, net medžiai palenkia savo viršūnes jiems kelią duodami. Praūžia eskadrilė po eskadrilės.

Subliksi nuleidžiamas kardas. Kavalerija parado maršu prajoja. Žirgai nerimsta, putas svaido, kažkur veržtis nori. Kardai tik žvanga, o ietys siūbuote siūbuoja.

Vėl sukaukia motorai. Tai sunkvežimiai zenitines patrankas tempia. Išdidžiai vamzdžius aukštyn iškėlusios, jos

palengva slenka ir, rodos, žvalgosi ar kur nepamatys neprasyto sparnuoto svečio.

Pagaliau, po ginkluotųjų pajėgų atžygiavo tūkstantinės visuomenės voros

Kur beišvardinsi ir besuminėsi tas eilių eiles darbininkų, studentų, moksleivių ir mažųjų, entuziastiškai pražygiavusių iškilmės maršu pro Nežinomojo Kareivio kapą. Tai buvo nepaprastas ir triumfališkas žygiavimas.

KĄ KARYS MOKA!

Kai saulutė pakrypo į vakarus, tos pačios minios siūbavo į Aleksoto kalną aerodromo link. Ten mūsų šaunieji kariai parodė, ką jie moka.

Miklūs gusarų kirtimai, tikslūs dūrimai ir džigitavimai stebino jauną ir seną. Padangėj sukaukė naikintuvas. Visų galvos pakilo aukštyn. Griausmingai kaukdamas plieno paukštis — štai sunėrė mirties kilpą. Vieną, kitą, trečią...

Nardė pro debes, kilo aukštyn, krito žemyn. Tai mūsų lakūnų orientacijos ir šalto kraujo pavyzdys. Kitas lėktuvas vėl švariai pasiima nuo žemės pranešimą. Zenitines patrankos ėmė ugnimi spaudyti. Balti dūmų kamuoliukai, išsiveržę iš sprogusių šovinių, lydėjo bombonešius iki pat horizonto. Štai vienas susvyravo, pakrypo ir šonu slysdamas krito žemyn. Mat „pašautas“. Kitą ištiko irgi tas pats „likimas“. Taip zenitinė baterija išretino priešą eskadrilę.

Tik saulei leidžiantis minios ėmė skirstytis į namus. Visų lūpose žodis: karys. Aplink tegirdi:

— Tai drąsa!

— Ir padaryk tu man šitaip!

MIELAS KARY!

Ar žinai, ką tu labiausiai sužavėjai? Ar jauti, kas už vis labiau pasiryžo tave sekti? Ar numatai, kas tavo vietoj vėliau stovės?

Aš — moksleivis!

Tiesa, tu manęs gal nepažįsti. Tik kas rytą su knygomis į gimnaziją skubantį matai. Kasmet mudu susitinkam vienos dienos manevruose. Akis į akį retkarčiais susiduriam šaudykloje. Bet tai ir viskas.

Taip, kol kas viskas! Bet žinok, kary, kad mes ir gimnazijoje rengiamas tavo pareigoms! Padėję plunksną ir knygą į šalį, į ranką imame šautuvą. Tankiomis gretomis žengdami mes, kaip ir jūs, užtraukiame tą pačią dainą!

O po metų, po kitų, mudu vėl susitiksim. Susitiksim kazemate. Tada aš paįmsiu iš tavęs ginklą ir tavo vietoj stovėsiu Tėvynės sargyboje!

St. Šimkūnas

Drauge su vyresniaisiais ir mažieji laukia savo eilės padovanoti kariams ginklus

Tradicija

Prie atverto klasės lango stovėjo trys septinoklasiai ir kažko karštai ginčijosi. Jie gal net nepastebėjo, kaip už lango augęs senas, su susiraukšlėjusiu liemeniu, beržas lengvai lingavo lanksčias šakas ir savo žvilgančiais lapais sveikino įkaitusią pavasario saulę.

Septintoklasiai ginčijosi vis karščiau.

— Aš jums sakau, kad dabartinė kiekvienos aštuntos klasės mokinių tradicija perdūoti raktus septintoklasiam yra pasenusi, — šaukė mėlynų akių jaunuolis, plačiu mostu mostelėjęs ranką, tartum gindamasis nuo kažkokio nematomo priešo.

— Kaip tai pasenusi! — pertraukė kitas juodaplaukis. — Visos tradicijos suprasmina gyvenimą, duoda tam tikriems reiškiniams pastovumą. Tradicijos suartina žmones, palieka mums pastovius įspūdžių atsiminimus!

— Tai... — bandė vėl pertraukti mėlynakis.

Tuo laiku už visus garsiau atsiliepė septintos klasės seniūnas Vladas Brėžys:

— Paklauskite, vyrai! — pradėjo jis. — Ir Antanas ir Jurgis per daug karščiuojatės. Aš sutinku, kad tradicijos yra geras ir gražus dalykas. Bet kartais tradicijos iš tikrųjų pasėsta, kartais jos nejučiomis pasikeičia, vadinasi, prisitaiko prie naujų sąlygų. Jeigu tradicija kuriama atitinka visumos troškimus, — ji lieka amžina...

— Na, tai sukurkime mes, pagaliau, gražias ir amžinas savo gimnazijos tradicijas! — įsikišo Antanas.

— Tikrai, sukurkime, — pridėjo Jurgis. — Man paprastas pasilinksminimas su aštuntąja klase, nors tai vadinamas tradiciniu pasilinksminimu, nepatinka. Tai, atrodo, permaža.

— O kuo pakeisti? — suabejojo Antanas. — Kitos gimnazijos yra senesnės, todėl jos gali savo tradicijomis didžiutis.

Visi trys jaunuoliai nutilo ir galvodami sužiūro pro langą į tą didžiulį, žaliai beplazdančiais lapais stovintį beržą. Nežinia, ką tada kiekvienas iš jų galvojo. Aplink beržą bėgiojo mažesnieji, vienas kitą gaudė, matyt, buvo linksmi ir laimingi. Klasėje buvo tuščia. Tik anie trys nutilę draugai stovėjo prie lango.

Vienas pagaliau tyliai prasitarė:

— Antanai, juk pavasaris įpusėjo.

— Taip, įpusėjo... — matyti nenoromis atsiliepė užkalbintasis.

— Bet ar žinai, koks šiemet pavasaris? — vėl paklausė Jurgis.

— Šaltokas, — šyptelėjo Antanas.

— Daugiau?

— Daugiau?! Nieko. Kaip ir kiti pavasariai — malonūs ir jauni.

— Ne, Antanai. Šis pavasaris yra prasmingas. Tai yra dvidešimtas mūsų Tėvynės laisvės pavasaris.

— Taip, tai naujų pasiryžimų ir energijos pavasaris, — pridūrė Vladas.

— Taigi, mes šį pavasarį būtinai turime sukurti gimnazijai gražią tradiciją.

— Bet, sakyk, kokią ir kaip?

Vėl trys draugai susimąstė.

Tylą pertraukė įėjęs į klasę aštuntosios klasės seniūnas Rimgailys:

— Ką galvoja septintokų smegenys? — paklausė.

— Apie tradicijas, — atpylė Vladas.

— Tai, vadinasi, apie tą patį reikalą, kaip ir mes. Žinote, aštuntokai sumanė įvesti naują tradiciją.

— Kokią?! — paklausė visi trys.

— Mes norime įvesti simbolišką Tėvynės saugumo ir jos amžinos laisvės saugojimo tradiciją, — garsiai kirčiuodamas žodžius pasakė Rimgailys

— Sakyk! Sakyk!

— Aštuntokai, palikdami jums vyriausios klasės vietą, nori palikti su pasitikėjimu, kad jūs saugosite šią tradiciją ir perduosite kitoms klasėms.

— Be abejonės, — atsiliepė Vladas.

— Tai klausykite. Mes atsisveikindami įteiksime kaip Tėvynės saugumą simbolizuojančius šautuvus. Perduosime su tam tikra kalba, dalyvaujant instruktoriui ir mokytojams.

— Gerai! Labai gerai! — sušuko septintoklasiai. — Tai bent tradicija!

— Pas mus viskas paruošta. Šį vakarą mes jau atsisveikinsime. Pasirenkite perimti „valdžią“.

Varpelio garsas netrukus sušaukė draugus į klases.

Po pietų į gimnazijos kiemą rinkosi moksleiviai. Mat, gimnazistai greit sužinojo apie naujai įvedamą abiturientų tradiciją, ir visi rinkosi pažiūrėti iškilmingo gimnazijos gyvenimo momento.

Kieme linija išsirikiavo septintoklasiai. Rinkosi mokytojai. Pagaliau, vedami karinio rengimo instruktoriaus, pasirodė atžygiuoją aštuntokai, nešdami ant peties šautuvus.

— Klase, stok! — griežta instruktoriaus komanda.

Prieš septintoklasius atsistojo aštuntokasių gretos. Moksleiviai buvo išsitiesę, drąsiai belaiką krūtines ir rankose šautuvus. Iš jų buvo atsiskyręs seniūnas Rimgailys.

— Brangūs draugai, — pradėjo jis. — Aštuntoji klasė netrukus paliks šios gimnazijos sienas — eis naują gyvenimą gyventi. Tačiau aštuntokai nori, kad jų įpėdiniai draugai dar labiau iškeltų gimnazijos vardą ir garbę. Mes norime, kad gimnazija auklėtų kilnius didvyrius, kad jų vardai puoštų gimnazijos salės sienas. Bet garbė nelengvai pasiekama. Čia reikia pasiaukojimo. Pasiaukojimo dirbti savo Tėvynei ir, reikalui esant, atiduoti jai savo gyvybę! Tėvynės laisvė ir garbė tesuteikia jums pasiaukojimo, pasiryžimo, o jai apsaugoti štai —

tuo laiku aštuntokai perdavė septintokams ginklus.

— šalto plieno draugai, kurie sunkią valandą bus jums ištikimi ir padės pinti Tėvynės garbės ir didybės vainiką...

Septintoklasiai klausėsi. Klausėsi ir kiti moksleiviai. Jų krūtinėse liepsnojo pasiaukojimo meilės ugnys. Gimnazija sukūrė naują ir gražią tradiciją.

Saulė kryo į vakarus. Berže sukukavo gegutė.

J. Jg.

Aleksoto mažųjų kilni auka kariuomenei

Kariuomenės ir visuomenės dieną mūsų mažieji — pradžios mokyklų mokiniai įteikė kariuomenei savo aukas — vardinius ginklus. Ginklų įteikimo iškilmės visur buvo nepaprastai įspūdingos ir jaudinančios. Štai viena iš daugelio.

Aleksote, J. Damijonaičio mokykloje susibūrė apie 300 judrių mažųjų. Visų nuotaika pakelta, iškilminga.

Atvyksta kariai, kuriems bus įteiktas ginklas. Juos mažieji pasitinka griausingu valio ir jų krūtines išdabina gėlėmis.

Mokyklos vedėjas Br. Lengvenis pasako vaikučiams pritaikytą žodį: „Mes, vaikučiai, šiandien, įteikdami mūsų garbingai kariuomenei ginklą, norime lyg ir įsegti į tą nekaltą gyvulėlį — ežį dar vieną dygėlį, į kurį atsimuštų visi priešai, pasikėsinę į jo gyvybę“.

Mažutis jaunuolis įteikė kariams ginklą — vardinį šautuvą. Beveik numanu, kad aleksotiškiai mažieji jį įteikė lakūnams, su kuriais, ypač su jų plieniniais paukščiais, jie daugiausia yra susigyvenę. Juk jie net padangėse skraidantį anbuką, kaip jie sakosi, lengvai atskiria nuo kitų lėktuvų.

Mjr. Šešplaukis dėkojo aviacijos viršininko ir aviacijos vardu už mažųjų kaimynų taip kilnią auką.

Dar pamokančią kalbą pasakė inspektorius Vokietaitis ir tėvų komiteto pirmininkas.

Nuotaikingos iškilmės baigėsi Tautos himnu ir Marijos giesme, su pažymėtina užbaiga:

Mums sostinę, laisvą rytojų

Išmelsk iš mieliausio Sūnaus.

K. Naučikas

Molėtų ir Kybartų mokiniai susipažino su kariuomene

Gegužės 13—15 d. karinio rengimo tikslu Kaune lankėsi Molėtų progimnazijos ir Kybartų gimnazijos mokiniai. Aplankė Aviaciją, Karo Mokyklą, Priešlėktuvinės Apsaugos Rinktinę, 3-čią artilerijos pulką, Ryšių batalioną, 2 pėst. pulką, 1-įj Gusarų pulką, Zoologijos muziejų, T. Jėzuitų egzotikos muziejų ir Karo muziejų. Abi ekskursijos lankėsi Valskybės Teatre ir žiūrėjo „Naujųjų žmonių“. Be to, gegužės 15 d. dalyvavo Karo Muziejuje, iškilmėse prie Nežinomąjo Kareivio kapo ir stebėjo kariuomenei ginklų įteikimą ir kariuomenės ir visuomenės bei mokyklų eiseną pro Nežinomąjo Kareivio kapą. Paskui Karo aviacijos aerodrome žiūrėjo raitininkų kirtimus, dūrimus ir džigitavimą, sunk. kulk. važinėjimus ir eskadrono mokymą, lėktuvų skraidymą ir zenitinių baterijų į juos šaudymą. Gėrėjosi irankių mankšta bei žaidimais ir stebėjo ryšių priemones, kurie buvo čia pat karių rodomi.

E.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

KARIŲ IR ŠAULIŲ AUKOS GINKLŲ FONDUI

I pėst pulko karininkai Lt 10.000, 3 dragūnų pulko karininkai, puskarininkiai ir kareiviai Lt. 1836,80, Varnių įgulos karininkai Lt. 1500, 2 pėst. pulko karininkai Lt. 1475, Karo Technikos Valdyba Lt. 1363,57, Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės karininkai Lt 1240, 2 inžin. bataliono karininkai, puskarininkiai ir civ. tarnaut. Lt. 1154,07, 9 pėst. pulko karininkai Lt. 722,25, I inžin. bataliono karininkai Lt. 385, Auto rinktinės puskarininkiai ir civ. tarnautojai Lt. 347, Auto rinktinės I auto būrio puskarin. ir civ. tarnautojai Lt. 340, 1 pėst. pulko mokomosios kuopos kareiviai mokiniai Lt. 303,50, Kauno komendantūros karininkai, liktiniai puskarininkiai ir civ. tarnautojai Lt. 480,10, 1 pėst. pulko paleisti į atsargą kareiviai Lt. 288,32, 1 inžin. bataliono liktin. puskarininkiai ir civ. tarnautojai Lt. 279, Karo Technikos Valdyba Lt. 252,50, Karo policijos mokyklos paleisti į atsargą kareiviai Lt. 208, 8 pėst. pulko gyd. Molis Lt. 200, gen. št. plk. Griganavičius Lt. 189,88, plk. Mieželis Lt. 200, mjr. Macelis

Raseinių visuomenės dovana

Lt. 200, brig. gen. Vimeris Lt. 150, plk. Matulevičius Lt. 125, mjr. Šepetys Lt. 125, plk. Gurevičius Lt. 100, plk. ltn. Lapšys Lt. 100, plk. Sereika voikišką šautuvą ir Lt. 100, plk. ltn. Dailydė Lt. 100, plk. ltn. Korla Lt. 100, kpt. Mackevičius Lt. 100, kpt. Vilutis Lt. 100, plk. Gudavičius Lt. 100, Panevėžio įgulos liktin. puskarininkiai Lt. 152,53, Kariuomenės Teismo ir prokuratūros civ. tarnautojai Lt. 148, Karo Mokyklos 1 aspirantų kuopos aspirantai Lt. 131, mjr. Dapkus Lt. 150, ltn. Jakštys Lt. 50, ltn. Rudzianskas Lt 50, ltn. Noreika Lt. 50, Bijotiškių šaulių būrys Lt. 48, Kėdainių komendantūros karininkai ir tarnautojai Lt. 42,87, Subačiaus šaulių būrys Lt. 66,25, 3 artilerijos pulko liktiniai puskarin. Lt. 235, 7 pėst. pulko 4 kuopos kareiviai Lt. 41,50, Prezidentūros tarn. Lt. 80, 5 pėst. pulko karininkai Lt. 1062,64, 1 gusarų pulko karininkai Lt. 173,39, 1 gusarų pulko karininkai Lt. 150, Šaulių Sąjungos choras Lt. 151, plk. Rudminas Lt. 100, 9 pėst.

pulko 3 kuopa Lt. 55,85, karo aviacijos padieniai darbininkai Lt. 56,44, Auto rinktinės karininkai Lt. 50, 3 artilerijos pulko 4 baterijos kariai Lt. 42,80, 9 pėst. pulko 2 kuopos kar. Lt. 26,90, Dumsėnų šaulių būrys Lt. 24,70, Karo ligoninės karininkai Lt. 20, 9 pėst. pulko viršila Petrauskas ir vyr. pusk. Zylys Lt. 7,10, Karo mokyklos esk. kareiviai Lt. 5, mjr. Šaulys Lt. 5, Auto rinktinės mok. kar. eilinis Krakauskas Lt. 5, 5 pėst. pulko 2 kuopa Lt. 4,20.

GAIŽIŪNŲ POLIGONO GYVENIMAS. Sportas nepamiršamas ir poligone. Atliekamu laiku pirmoje ir trečioje stovykloje vykdomas įvairus sportas: krepšinis, kumščiasvydis, kvadratas, futbolas ir t.t. Sportuoja visi: eiliniai, grandiniai, puskarininkiai ir karininkai. Be to, Ruklos dvare neseniai sutvarkyta futbolo aikštė, kurioje futbolininkai pradėjo treniruotes. Dar toje pačioje vietoje bus įrengta krepšinio aikštelė.

Nuo gegužės 20 d. jau leista maudytis Neryje. Kiekvienai stovyklai yra atskiros maudyklės ir aptvertos kartelėmis.

Esantieji poligono metu liktiniai puskarininkiai pageidauja, kad poligone būtų įsteigta puskarininkių ramovė. Nes daugelis liktinių bei civilių tarnautojų, kurie pagal gydytojų pažymėjimus negali maitintis iš bendros virtuvės, turi patys ieškoti pieniško maisto. Tai sudaro nemaža rūpesčių, nors ir gauna maistpinigius.

Be to, gerai būtų, kad stovyklose būtų įrengtas radijas. Nes vykstant Kaune tarpvalstybinėms futbolo, krepšinio rungtynėms, arba didelėms iškilmėms, galėtų pasiklausti jų.

Į poligoną laikraščiai ateina tą pačią dieną. Kariai tuo labai patenkinti. Be to, siunčiamus laiškus į Kauną gali siųsti ne už 30, bet už 15 ct. Nes kiekvieną dieną į Kauną vyksta ekspedicijos mašina ir tokius laiškus palieka Kauno pašte.

Al. Sicila

2 PĖST. D. L. K. ALGIRDO PULKAS. Gegužės 13 d. žydų pradžios mokyklos (Uosto Kranto 6 nr.) mokiniai padovanojo pulkui 2 šautuvus, o karius papuošė gėlėmis. Gegužės 14 d. Šančių pradžios mokyklos 17, 18 ir 20 nr. mokiniai pulkui padovanojo 7 šautuvus. *J. p. A. Burba*

SPORTINIS ŠAUDYMAS II PĖST. DIVIZIJOJE. Gegužės 16—18 d. buvo sportinio šaudymo rungtynės tarp II p. divizijos dalių. Šaudė iš karinių šautuvų ir pistoletų. Rungtynės baigėsi šiaip: iš karinių šautuvų grupiniam šau-

Gegužės mėn. pradžioje Seimo atstovai Karo Mokyklai įteikė 45 šautuvus

Giedraičių dovana (21 šautuvas, 1 lengv. kulkosvaidis ir 1 kardas) kariuomenei Reizenmano nuotr.

dyme pereinamąją dovaną laimėjo 5 p. p. karininkų grupė; iš pistoleto grupiniam šaudyme pereinamąją dovaną taip pat laimėjo 5 p. p. karininkų grupė.

Iš karinių šautuvų pereinamąją dovaną grupiniam šaudyme laimėjo — 5 p. p. puskarininkių grupė, o iš pistoleto — 9 p. p. puskarininkių grupė. Grupėse geriausiai šaudžiusieji laimėjo asmenines dovanas: iš karinių šautuvų — karininkų — 5 p. p. ltn. Anoliauskas, puskarininkių — 9 p. p. virš. Sisas; iš pistoleto — karininkų — 5 p. p. ltn. Balčiūnas, puskarininkių — 9 p. p. virš. Grabauskas.

Iš karinių šautuvų pereinamosios dovanos II p. divizionoj buvo paskirtos 1936 metais. Karininkų pereinamoji dovana už šaudymą perėjo 5 p. p. karininkų grupei, kaip išlaidai iš eilės 3 metus. Puskarininkių dovaną vienerius metus buvo laimėjusi 9 p. p. puskarininkių grupė, o du metus 9 p. p. puskar. grupę nugalėjo 5 p. p. puskar. grupė.

Iš pistoleto pereinamosios dovanos paskirtos 1938 m. Karininkų pereinamoji dovana jau antri metai atiteko 5 p. p. karininkams, puskarininkių — pirmaisiais metais 2 p. p. puskarininkiams, o šiais metais — 9 p. p. puskarininkiams.

Dalyvis

3 ARTILERIJOS PULKO II-RA GRUPĖ. Gegužės 15 d. grupės raitųjų konkūrose dalyvavo karininkai, viršilos, puskarininkiai ir kareiviai. Karininkų užjojime pirmąją vietą laimėjo ltn. Abromas arkliu „Fašistas“, antrąją vietą — jaun. ltn. Laužikas arkliu „Mauras“.

Viršilų ir puskarininkių užjojime pirmąją vietą laimėjo grupės štabo jaun. puskar. Kazys Juodsnukis arkliu „Gintaras“, antrąją — puskar. Jonas Makuška arkliu „Jazbantas“.

Kareivių užjojime I vietą laimėjo eil. Benadas Verbieckas arkliu „Farsas“, antrąją — grand. Richardas Velertas kumele „Gerbe“, trečiąją vietą — eil. Jonas Andriulaitis arkliu „Frankis“. Laimėjusiems puskarininkiams ir kareiviams visuomenė įteikė gražias dovanas.

Meilus

7 PĖST. PULKO ŠAUDYMO VARŽYBOS. Gegužės 16 d. pasibaigė 7 pėst. pulko karininkų ir puskarininkių šaudymo varžybos. Varžėsi batalionas 1-mas su III-čiu. Iš pistoleto šaudė serijomis. Karininkų nugalėtojais liko III bataliono ekipos. Paskiras nugalėtojas liko ltn. Sivickis. Liktinių kaip šautuvų, taip ir pistoleto varžybas laimėjo 1-mas batalionas.

A. G.

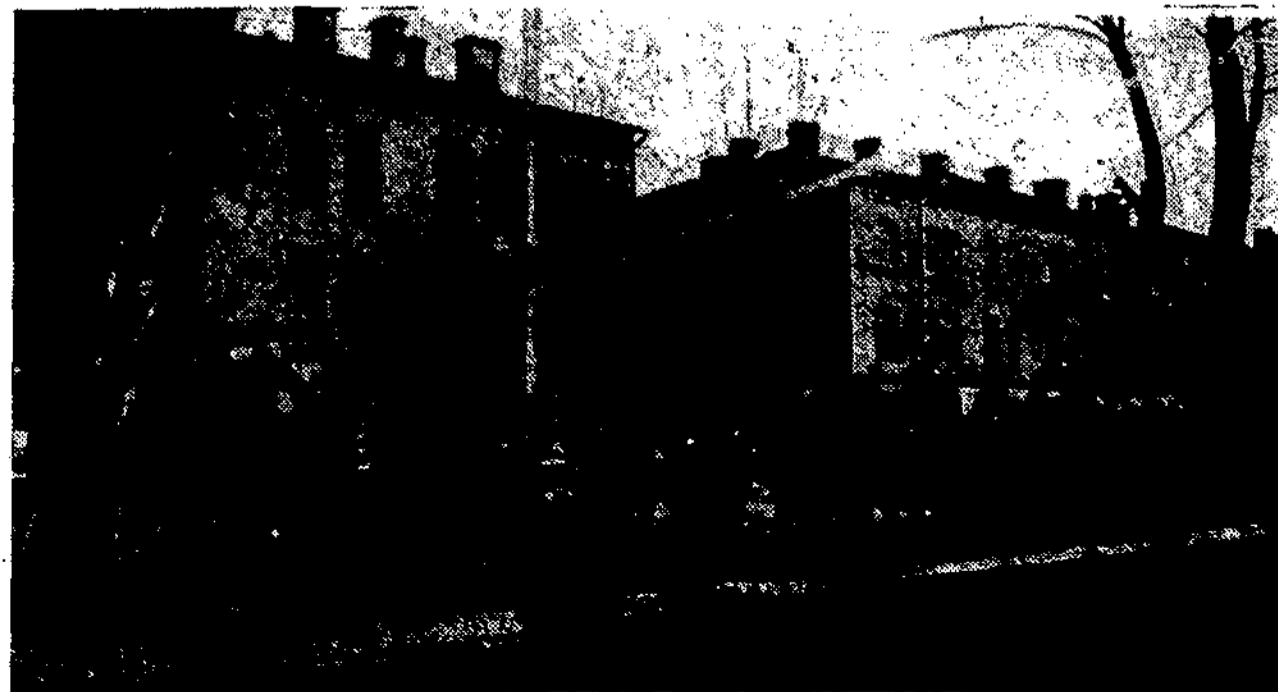
P. L. P. KARO MOKYKLOS SPORTO VARŽYBOS. P.L.P. Karo Mokykla nuo II. 25 d. iki V. 8 d. pravedtos sporto varžybos tarp kuopų pereinamosioms dovanoms laimėti Sporto varžybose pasiekti tokie rezultatai. I. Karinia-me sporte: granatų mėtyme ir prietaisų gimnastikoje I vietą laimėjo 1 kadro kuopa (39,6 taško), II v. — 2 kadro kuopa (37,9 lt.). Individualiai granatų mėtyme I v. laimėjo kar. j. p. Kamičaitis 65,9 m., prietaisų gimnastikoje I vietą — kar. puskar. H. Stėpaitis 2. 7 km žygi I viet. 2 kadro kp., II v. — 1 aspir. kp. Individualiai I v. — asp. Ramoškevičius 47 min. 17 sek., II v. — kar. gr. Žerolis 48 m. 18 sek. 3 Patrulio

5 km žygi — I vietą laimėjo 2 kadro kp., II v. — 1 asp. kp. Individualiai I vietą kar. Sagevičius 26 min. 27 sek., II v. — asp. Bubėnas 28 min. 4. Sportiniame šaudyme I vietą laimėjo 1 asp. kuopos ekipa, išmušusi 390 t., II v. — 2 kadro kp. Individualiai I v. laimėjo asp. Ginčys, II v. — asp. Vorobiejus. II. Lengvojoj atletikoj: 1. Bėgime — 100 m. — I v. kar. puskar. Bacevičius (11,7 sek.), II v. — kar. puskar. Jodelė (11,8): 200 m. — I v. kar. Mažeika (25,8), II v. — asp. Čepaitis (26,0); 400 m. — I v. kar. puskar. Bacevičius (57,4), II v. kar. Liauba A. (58,5); 1500 m. — I v. kar. A. Povilaitis (4:57), II v. kar. Rurinkevičius (50:02,6); 110 m barjeriniam bėgime (dešimtkovoj) I v. — kar. Jaudegis 19,2; II v. — kar. puskar. Bacevičius — 13,9. 2. Mėtymai — disko I v. kar. puskar. Bacevičius 36,67 m., II v. kar. Jaudegis 34,68 m. Ieties I v. kar. j. p. Kamičaitis 57,6 m; II v. kar. Jaudegis 52,8 m, rutulys (stūmimas) I v. kar. puskar. Bacevičius 13,0 m, II v. kar. Jaudegis 12,60 m. 3. Šuoliai į tolį I v. kar. Matulevičius 5,87 m, II v. kar. j. p. Kamičaitis 5,85 m, į aukštį — I v. kar. puskar. Binderis 1,71 m, II v. kar. Jaudegis 1,55 m, su kartimi — I v. Vaitonis 3,20 m, II v. kar. Eidukevičius 2,90 m. Dešimtkovoje I v. ir 1938 m. Karo Mokyklos geriausio lengvaatleto vardą laimėjo kar. puskar. Bacevičius, surinkdamas 4943 t. (pagal naujas skaičiavimo lenteles), II v. — kar. Jaudegis

Kaišiadorių dovana kėstutėnams ir šauliams

457 t. Lengvosios atletikos rezultatai pasiekti labai nepalankiomis oro sąlygomis (buvo šalta ir pūtė stiprus vėjas), todėl prie dabartinės lengvaatleto formos juos reikia laikyti silpnais (buvo tikimasi rutulio ir ieties mėtyme pasiekti naujų Lietuvos rekordų). III. Estafetės. 10×200 m I v. laimėjo 1 kadro kp. per 4:19,8 m, II v. 2 kadro kp per 4:22,8 m. 4×1500 — I v. 2 kadro kp. per 18,58,00 m, II v. 1 kadro kp.

2 p. p. ugniagesių pratimai

Gedvilos nuotr.

per 19:10,8 m. IV. Krepšiny I v. laimėjo 2 asp. kuopa finale laimėjusi prieš 2 kadro kuopą 10:6 (4:5). Varžybų komisija, remdamasi varžybų duomenimis, I vietą pripažino 2 kadro kuopai, surinkusiai 212,9 taško, II v. — 1 kadro kp. su 130,6 t. III v. — 1 asp. kp. 97,5 t, ir IV v. — 2 asp. kp. su 97,2 t. Tuo būdu pirmą kartą pereinamąją dovaną iš kadro kuopų laimėjo 2 k. kuopa, o iš aspirantų — 1 asp. kuopa.

Gegužės 10 d. Karo Mokyklos stadione buvo iškilmingas dovanų įteikimas. Dovanas įteikė P.L.P. Karo Mokyklos viršininkas brig. gen. Musteikis. Be to, įteiktos dovanos šiems laimėjusiems: geriausiam šauliui iš P. L. P. Karo Mokyklos karininkų ltn. Jablonskiui — statuetę „Kovotojas“, po pistoletą geriausiems kuopų šauliams — 2 kadro kp. kar. Poderiui, 1 asp. kar. Girčiui ir 2 asp. kp. asp. Elenskiui, po stal. laikrodį — kar. j. p. Kamičaičiui už granatų mėtymą, kar. pusk. Stepaičiui — už prietaisų gimnastiką, kar. pusk. Bacevičiui — geriausiam Karo Mokyklos lengvaatletui; po kiš. laikrodį — kar. Sagevičiui — už patulio žygį ir asp. Ramoškevičiui — už 7 km žygį. Po Karo Mokyklos sporto varžybų bus atrinkti dalyviai kariuomenės sporto šventei.

Gegužės 8 d. Karo Mokyklos futbolo rinktinė žaidė kariuomenės sporto pirmenybėms su technikos dalių rinktine. Karo Mokykla laimėjo 6:0 (5:0). J. Zonys

SUKAKTUVIŲ MINĖJIMAS. Birželio 15 d. sukanka 10 metų nuo kariuomenės ugniagesių komandų įsteigimo Įsakymu Kariuomenei 1928 m. Nr. 49. Tuo metu kai kurių dalių bei dalinių ugniagesiai bus poligone ir sukakties negalės tinkamai paminėti. Todėl Karo Butų viršininkas sutiko minėjimą nukelti į š. m. lapkričio 8 d. Tą dieną, prieš 10 metų, pirmą kartą kariuomenės ugniagesių 4 pėst. L. K. Mindaugo pulko komanda buvo išvažiavusi į gaisrą Panevėžio apskr. Venslaviškių kaime.

STIPRINAME BICIULIŲ GRETAS. Atsarginiai kariai — ugniagesiai įstojo į civilines ugniagesių komandas: gusaras Petras Januševičius į Kraštų šaulių komandą, paskirtas kirvininkų skyrininku; jaun. pusk. Vladas Poškevičius — į Radviliškio miesto savanorių draugijos komandą lipiku - kirvininku; eil. Vacys Sakalauskas — į Kėdainių miesto savanorių draugijos komandą eiliniu ugniagesiu; eil. Jeronimas Staiga — į Baisogalos šaulių komandą kirvininku; grandinis Vincas Balčiūnas — į Jurbarko miesto savanorių draugijos komandą lipiku.

LIETUVA NUGALĖJO PRANCŪZIJA 36:24 (19:8) IR ESTIJA 15:7 (7:4). Gegužės 22 d. Kaune buvo dvejų tarpvalstybinės krepšinio rungtynės: vyrų Lietuva — Prancūzija ir moterų Lietuva — Estija. Šios rungtynės buvo naujoje krepšinio aikštelėje — valstybiniam stadione, tad ši kartą beveik visi krepšinio gerbėjai galėjo matyti abiejų mūsų valstybinių rinktinių puikią kovą, o jų prisirinko per 8000 žiūrovų. Visų susirinkusiųjų dėmesys buvo nukreiptas į vyrų rungtynes Lietuva — Prancūzija, bet prieš vyrų rungtynes buvo pirmosios moterų tarpvalstybinės rungtynės Lietuva — Estija, kurias laimėjo Lietuva 15:7 (7:4). Po šių rungtynių buvo visų laukiamosios valstybinės revanšo rungtynės Lietuva — Prancūzija, nes kaip žinome mūsų rinktinė vasario 26 d. Paryžiuje pralaimėjo 18:25. Mūsų rinktinė per abu kėliniu žaidė šios sudėties: Jurgėla, Kraučiuonas, Budriūnas, Baltrūnas ir Puzinauskas. Pirmojo kėlinio 9 min. Puzinauskas keičiamas Andriuliu, bet 24 min. Andriulis už 4 baudas palieka aikštę ir grįžta Puzinauskas. Antrojo kėlinio 15 min. Jurgėla už 4 baudas turi palikti aikštę. Vietoj jo įeina Variakojis. 16 min. turi palikti aikštę už 4 baudas Puzinauskas, o į jo vietą įeina Nikolskis. Ši kartą mūsų rinktinė kovojo tikrai meistriškai, buvo puikus gynimas, geri padavimai, o iš gerų padavimų augo krepšys po krepšio. Rungtynes didele sparta pradėjo prancūzai ir jie pradžioje turėjo persvarą. Kelių krepšių skirtumu rungtynes vedė savo naudai, bet vėliau žaidimo iniciatyvą perėmė mūsų rinktinė

ir ją išlaikė iki rungtynių pabaigos. Tad ši kartą mūsų rinktinė garbingai apgynė Europos meisterio vardą.

KAUNAS — PARYŽIUS 30:23 (16:11). Gegužės 23 d. Kaune buvo tarp miestinės krepšinio rungtynės Kaunas — Paryžius. Rungtynes laimėjo kauniškiai 30:23. Prancūzai ši kartą stojo į kovą su geriausiu žaidikų penkiatuku, tad jų puolimai ši kartą buvo dar staigesni ir tikslesni, bet Kauno rinktinė gera taktika sugebėjo pralaužti jų gynimą ir išplėsti laimėjimą.

LFLS — KALEV 25:7 (15:4). Gegužės 23 d. Kaune buvo moterų krepšinio rungtynės tarp LFLS ir estų Kalev su ASK kombinuota komanda. Mūsų moterų krepšinio meisteris LFLS tiksliais deriniais ir mėtymais rungtynes laimėjo 25:7 (15:4).

IŠ LIETUVOS I KLASĖS FUTBOLO PIRMENYBIŲ. Gegužės 19 d. Kaune buvo futbolo pirmenybių rungtynės tarp ŠMSK ir CJSO. Rungtynės laimėjo ŠMSK 2:1 (0:1).

Gegužės 22 d. buvo dvejų futbolo pirmenybių rungtynės: šiauliuose tarp KSS ir vietos Sakalo. Rungtynes laimėjo KSS 7:2. Antrosios Klaipėdoje tarp Švyturio ir Makabi. Rungtynes laimėjo Švyturys 2:1.

2 P. PULKAS — Š. Š. KOVAS. Gegužės 19 d. Karo Mokyklos krepšinio aikštelėje tarp 2 p. pulko ir Š. Š. Kovo krepšininkų komandų buvo draugiškosios rungtynės, kurias laimėjo algirdėnai 30:15 (11:4).

Gegužės 18 d. Kauno valstybinės progimnazijos IV ir V klasės mokiniai atsilankė į 2 p. p. mokomąją kuopą. Apžiūrėjo ginklų kampelį, o paskui kiekvienas gavo pašaudyti iš šautuvo po 3 šratelius. Kiekvienas šaudė neblogai.

J. p. Gedvila

LIETUVOS — PRANCŪZIJOS KREPŠINIO RUNGTYNĖMS PRAĖJUS. Praėjusį sekmadienį ne tik Kauno, bet ir dalis Lietuvos visuomenės turėjo progos pasižiūrėti Europos meisterio gražias krepšinio rungtynes su Prancūzija. Šių įdomių rungtynių pasižiūrėti prisirinko pilnas stadionas, tiek, kiek buvo numatyta vietų. Gaila, kad dėl vietos stokos negalėjo rungtynių pasižiūrėti mūsų jaunoji karta, būsimieji krepšininkai — mokyklos ir kariai, nes jiems ir bilietai buvo perbrangūs. Atitinkamieji sporto pareigūnai į tai turėtų atkreipti reikalingą dėmesį ir reikalą sutvarkyti.

Po mūsų anksčiau buvusiųjų rungtynių pralaimėjimo Paryžiuje, per šias rungtynes publika labai jaudinosi ir dideliu nepasitikėjimu bei baime laukė rungtynių pabaigos. Bet, deja, greit tas nepasitikėjimas išnyko ir su tikru džiaugsmu, nepaprastai dideliu entuziazmu žiūrovai ir radijo klausytojai galėjo ramiai laukti rungtynių pabaigos.

Dar prieš Lietuvos — Prancūzijos vyrų krepšinio rungtynes žaidė ir tarpvalstybinės moterų komandos: Lietuva — Estija. Ir ši Lietuvos moterų komanda gražiai užsirekomendavo savo žaidimu ir gera technika.

Moterų Lietuva — Estija ir vyrų Lietuva — Prancūzija komandos žaidė tikrai gražiai, o dar gražiau laikėsi mūsų žiūrovai — publika. Malonu, kad publika išsiskirstė gražiai priėmusi svečius - žaidėjus ir jiems taip pat nesigailėjo plojimų. Būtų visai nesuprantamas žiūrovų nekultūringumas pasikvietus svečius jiems reikšti didžiausią nepasitenkinimą net švilpimais, kaukimais, reikšti protestą prieš vienokį ar kitokį jų žaidimo pasisekimą. Juk niekas negali pageidauti, kad atvažiuavę svečiai būtinai turėtų pralaimėti. Dar būtų šiek tiek pateisinamas publikos momentas, kada svečiai-žaidėjai nepaprastai šurkščiai žaidžia, bet ir tai ne publikos dalykas: čia žaidimo aikštėje teisėjo dalykas, kuris į tai reaguoja. Neseniai teko klausytis per radiją iš vienos valstybės futbolo rungtynes, kur publika džiaugėsi švilpimais, kada sužeistas svečias buvo išnešamas iš aikštės. Arba, kada svečiai įmuša golą, vietoje ir jiems paploti arba bent tylėti, jei nenorima ir jų pagirti už jų gerą pasirengimą, žiūrovai ima švilpti. Toks nekultūringas elgesys sukelia pasibaurėjimą ne tik žaidėjų tarpe, bet jis sukelia ir visos tautos pasipiktinimą bei skiepija neapykantą. Ir kam tai reikalinga? Juk sportinis žaidimas nėra skirtas, kad per jį skiepytų tautų neapykantą. Vienokios ar kitokios rūšies žaidėjai atvyksta kviečiami, kaip svečiai, ir jie turi būti priimami kaip svečiai. Todėl malonu, kad mūsų lietuviškoji rungtynių mėgėjų publika moka gražiai ir kultūringai sutikti ir priimti svečius ir neseka svetimųjų pavyzdžių. Tai rodo lietuvių visuomenės kultūringumą ir tradicinį vaišingumą gerbti svečią.

Taip ši sekmadienį gražiai ir kultūringai Kauno stadione krepšinio žiūrovai priėmė svečius: estes ir prancūzus. Dar per vyrų rungtynes su Prancūzija vieną ar du kartus

pasigirdo vieno ar dviejų vaikesų švilpimas, bet ir tie pačios publikos buvo nutildyti ir sudrausti. Tai girtinas dalykas. Ir toliau mums reikia taip auklėti savo visuomenę, o kitiems rodyti gražius ir kultūringus lietuviškus pavyzdžius. Saviesiems entuziazmo ir pagarbos bei džiaugsmo galime pareikšti ir be nekultūringų riksmų bei švilpimų svečių sąskaiton.
S. N.

KAS NAUJA LIETUVOJE

NAUJASIS ANGLIJOS ĮGALIOJAS MINISTERIS PABALTIJO VALSTYBĖMS p. Čarlz Viljam Ord gegužės 17 d. įteikė Valstybės Prezidentui savo skiriamuosius raštus. Ta proga buvo pasikeista draugiškomis kalbomis.

PREKYBINĖS DERYBOS SU VOKIETIJA numatoma įvyks birželio — liepos mėn. Jos įvyks dėl kito prekybinio susitarimo termino nustatymo, nes dabartinis baigiasi š. m. liepos 31 d. Toms deryboms numatyti programą, laiką ir vietą gegužės 28 d. į Kauną atvyksta Vokietijos užsienių reikalų ministerijos patarėjas Dr. Schmurre.

LIETUVOS - VOKIETIJOS INSPEKCIŲ KOMISIJA šiomis dienomis padarė inspekcinę kelionę Nemunu, tikrindami, kokius darbus reikės atlikti Nemuno žemupy, kur Nemunas yra siena tarp Lietuvos ir Vokietijos.

ŠIEMET PADIDĖJO LAIVŲ JUDEJIMAS KLAIPĖDOS UOSTE. Iki šio laiko į Klaipėdos uostą yra atplaukę per 500 prekių laivų. Pernai tuo pat metu buvo atplaukę tik 409 laivai.

IR ŠIEMET BUS PREMIJUOJAMI SODAI. Žemės ūkio Rūmai, norėdami paskatinti ūkininkus domėtis sodininkyste, kasmet skiria tam tikras premijas. Pernai buvo premijuota per 570 sodų, išmokant 15.000 litų premijų. Šiemet nauji sodai bus taip pat premijuojami.

KELIONIŲ APRĄŠYMO KONKURSAI MOKSLEIVIAMS. „Lietuvos Aido“ redakcija, norėdama paskatinti keliauti po savąjį kraštą ir jį pažinti, paskelbė moksleiviams kelionių aprašymo konkursą. Reikia nukeliauti nemažiau 100 km. Pirmoji premija — 150 lt., antroji — 100 lt., trečioji — 50 lt. Aprašymus redakcijai reikia įteikti iki š. m. spalio 1 dienos.

ATPIGS GABALINIS CUKRUS. Lig šiol mūsų cukraus fabrikai gamindavo tik smulkų cukrų. Ši rudenį numatoma gaminti ir gabalinį cukrų. Dėl to jisai būsiąs pigesnis nei dabar: tarp smulkaus ir gabalinio cukraus kainų, numatoma, bus 25 ct. skirtumas.

JAU BAIGIAMAS MŪRINĖS STATYBOS PLANAS. Jis baigiamas galutinai redaguoti ir netrukus bus pradėtas spausdinti ir perduotas Ministrų Tarybai.

IŠKELTAS KLAUSIMAS ANKSČIAU PRADĖTI DARBĄ. Šiomis dienomis dienoraštinėje spaudoje iškeltas klausimas pradėti valdinėse įstaigose darbą ne 8 val., bet 7 val. Ši mintis sulaukė daugelio pritarimo ir susidomėjimo.

SĖNOVĖS DIENA LAZDIJUOSE ĮVYKO gegužės 25—26 d. Joje buvo parodyta vietos senoviški drabužiai, įrankiai, padargai, papročiai, dainos ir t. t. Joje dalyvavo Valstybės Prezidentas Antanas Smetona ir vyriausybės nariai.

PALANGOJE STATYS VASAROS TEATRĄ. Švietimo Ministerija 1939 metais numato Palangoje statyti vasaros teatrą, kuriame bus rengiami koncertai, dramos vaidinimai bei kai kurie operos spektakliai. Šiuo metu ieškoma teatrui tinkama vieta.

BIRŽELIO 12—14 D. BUS BALTIJOS RADIOJO KONFERENCIJA. Tai bus trečioji Lietuvos, Latvijos ir Estijos radijo konferencija. Joje bus tariamasi dėl bendradarbiavimo programos ir įvairiais techniniais klausimais. Konferencija bus Taline. Iš mūsų į ją vyks radiofono direktorius Bieliūnas, radijo stoties v-kas inž. Stankevičius ir paštų valdybos atstovai.

NELAIMĖMS ĮSPĖTI TAISYKLĖS. Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasa perdavė vidaus reikalų min-jai nelaimingiems atsitikimams įspėti taisyklių projektą. Jose smulkiai nurodoma, kaip reikia sutvarkyti įmones, darbavietes ir mašinos, kad neįvyktų nelaimingi atsitikimai.

GELEŽINKELIS Į ŠVENTOSIOS UOSTĄ. Susisiekiimo Ministerija numato netrukus pravesti geležinkelio šaką nuo Darbėnų į šventosios uostą prie Palangos.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

J. Norkaičiui. Dvokiančioji sloga yra visai savaimingas susirgimas ir jo priežastis ligi šiol nėra tikrai žinoma. Galimas dalykas, kad tų priežasčių yra ne viena, bet kelios, kaip tai: 1) gimtas šiai ligai palinkimas, 2) tam tikra rūšis mikroorganizmų, 3) atrofine sloga. Kuri iš jų svarbiausia — pasakyti sunku.

Dvokimas iš nosies gali būti ir visai dėl kitų priežasčių, būtent, dėl priedinių nosies daubų susirgimo arba griauinant nosį sifilitinei gumai. Tiesa, šiais atvejais dvokimas kad ir nemalonus, bet nėra specifiskas.

Iš Tamstos trumpo laiško sunku spręsti, ar Tamsta, iš tikrųjų, sergi dvokiančiąja sloga. Tariant, kad taip, pirmiausia Tamstą reikia nuraminti prof. Maliutino ir prof. Radzvičko nuomonėmis, kad rūpestingai gydantis ir laikantis visų specialisto nurodymų, dvokimas beveik arba ir visai pranyksta. Pas gydytoją specialistą kreiptis būtinai reikia, nes tik jis Tamstą iš pagrindų ištyręs galės paskirti sėkmingą gydymą. Ar bus reikalinga operacija — taip pat nuspręs specialistas. Kartais gydoma ir be operacijos — žiūrint to, koki įvyks nosyje pakitimai arba kokis gydymo metodas pasirenkamas.

Kreiptis, suprantama, reikia į ausų, nosies ir gerklės ligų specialistą arba į atitinkamas klinikas. Kaune tokia klinika yra Vytauto prospekte Nr. 35a. Pasirinkimas priklauso grynai nuo Tamstos galimumų.

R. Kasperavičiui. Vienas Tamstos atsiųstas galvosūkis tiks. Negautus numerių atsiųsime. Negaunant reikia aiškintis su paštu, nes jie paskirsto ir jeigu trūksta reikalauja iš mūsų. Dažnai pasitaiko nesažiningų žmonių, kurie mėgsta perimti kitų laikraščius.

GALVOSŪKIAI

NR. 25. Nepriklausomybės kovų dalyvis virš. Gendrutis kartą kareiviams pateikė šiuos klausimus:

- 1) Kas pats pirmutinis iš karių gavo Vyčio kryžių bei jo ordiną?
- 2) Kuriais metais ir kurią dieną, atgavus Palangą, lietuvių kariuomenė išvygo į Palangą?
- 3) Kurią dieną atvyko į Lietuvą pirmieji bermontininkų būriai ir kurioj vietoj pirmiausia įsikūrė?
- 4) Kur ir kada žuvo šaulys moksleivis Vincas Dovydaitis ir kokios gimnazijos?
- 5) Ką Nepriklausomybės kovose kareiviai vadindavo „Perkūno dėdukas“ ir dėl ko jį taip vadindavo?
- 6) Iš ko pirmiausia lietuviai, kaip karo grobį, paėmė lėktuvą, kur ir kada?
- 7) Kokie mūsų pulkai turi Vyčio kryžiaus vėliavas?
- 8) Kas yra Lietuvos kariuomenės pirmūnai?
- 9) Koks skirtumas tarp savanorio ir savanorio kūrėjo pavadinimo, ir kodėl mūsų Nepriklausomybės kovų savanorius taip vadina?
- 10) Kurio mūsų pulko vadas žuvo Nepriklausomybės kovose?
- 11) Kuris mūsų pulkas turėjo daugiausia nukautų karių Nepriklausomybės karuose?
- 12) Kada pasirašyta Lietuvos - Sovietų Sąjungos taikos sutartis?

Pabandykite ir Jūs atsakyti. Atsakę į visus klausimus — gaus 3 taškus, į 10—11 klausimų — 2 taškus ir į 8—9 klausimus — 1 tašką.

Bs

GALVOSŪKIO NR. 22 SPRENDIMAS

Šią naktį mūsų pulkas lydi transportą naujų lėktuvų, kurie iškravimo vietoje bus apie 5 val. ryto. Jų tarpe 2 trimotoriniai bombonešiai.

Gerai išsprendė ir gauno po 2 taškus: 1) Č. Kriaučiūnas (Žs.), 2) Juozas Astrauskas (Nsd.), 3) Alf. Markevičius (Vlm.), 4) St. Skerys (Šm.), 5) A. Gruodis (A. Pn.), 6) Anp. Trinkūnas (Kkt.), 7) ats. j. p. J. Juodis (Kkt.), 8) A. Grybauskas (A. Fr.), 8) A. Yla (Ant.).

Patenkinamai išsprendė ir gauna po 1 tašką: 1) j. p. Stasytis (7 p. p.), 2) T. Vaičas (Jrd.), 3) St. Digrevičienė (Klm.), 4) A. Juodkojytė (Ssnk.).

ISSIBLAŠKĖS KORESPONDENTAS

Vieno laikraščio redakcija gavo bendradarbio korespondenciją. Joje buvo taip parašyta: „Šio mėn. 20 d. tiltas, susidūręs su telefono stulpu, nukrito nuo autobuso. Tiltą ir keleivius pavvyko visiškai sveikus išgelbėti“.

Č. Kriauciūnas

NĖDRĀSUMAS...

Dantų gydytojo duktė: — Na, brangusis, ar jau prašei tėvelio mano rankos?

— Ne. Kiekvieną kartą įėjęs į jo kabinetą nustoju drąsos. Šiandien vėl daugiau ištraukti vieną sveiką dantį.

j. p.

NEPELNINGAS BIZNIS

— Man kasmet tenka prie šio biznio pinigų pridėti.

— Tai uždaryk jį, kad nepelningas.

— Uždaryk! O iš ko tuomet gyvensiu?

YLA IŠ MAISO

Jaun. kar. Preikštas, kalbėdamas su savo drauge, pasisako pažįstas dvi-pačias gražiausias moteris pasaulyje. Jo draugė tai išgirdusi klausia:

— Pasakyk, Praneli, kas ta antroji?..

j. p.

AUKA SENAI MOTERIŠKEI

Po pietų eil. Kukutis prašo pas savo draugą paskolinti pinigų.

— Bet juk aš tau vakar du litus paskolinau, — pastebėjo draugas.

— Et... Aš juos atidaviau senai moteriškai.

— Vadinasi, sušelpai vargšę?

— Ne. Ji saldinių krautuves savininkė. Aš pas ją pirkau vakar kilogramą saldinių.

NEMELUOJA

— Kelinta valanda.

— Lygiai devynios.

— Negali būti, nes aš tavęs klausiau kiek valandų prieš dvi valandas ir tada sakei devynios.

— Sakiau, ir tu manim turi tikėti, nes aš nesu toks pliuskis, kuris vieną kartą sako taip, o antrą — kitaip. Vyrutis

BARZDĄ SKUTASI

Imperatorius Juozapas II kartą nežinomai atvyko į vieną viešbutį, kur paprašė tarnaitę atnešti vandens barzdai skutis.

Tarnaitės būta smalsios. Ji padavė vandenį ir paklausė:

— Gal tamsta kada nors matei mūsų imperatorių?

— O taip, mačiau, — ramiai atsakė,

— Gal ir jo kambariuose buvai?

— Buvau...

— Tai ką daro imperatorius? — klausinėjo toliau smalsuolė tarnaitė.

— Šiuo momentu jis barzdą skutasi,

— atsakė Juozapas II.

DIDVYRIS...

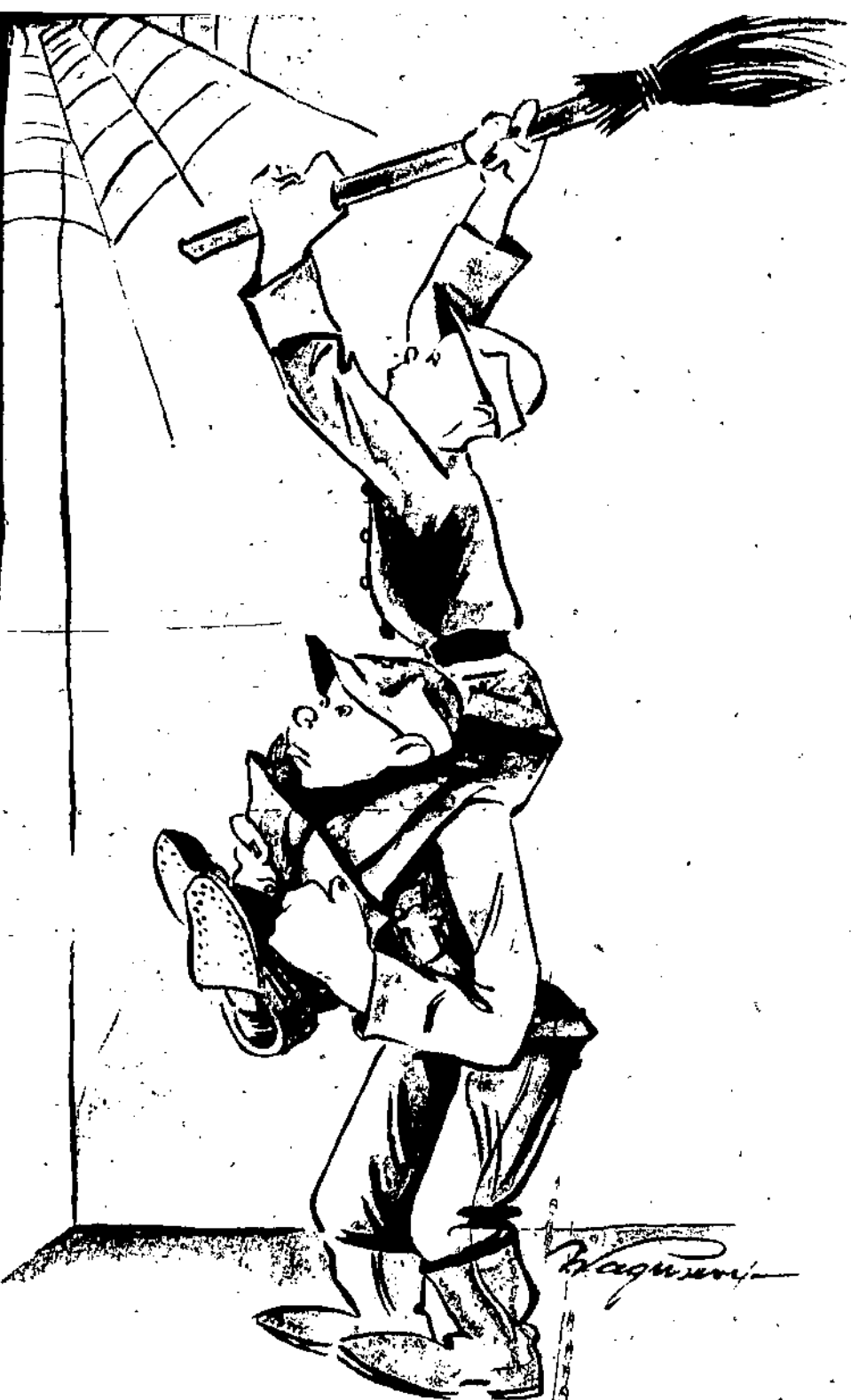
Mokykloje mokytojas aiškina vaikams, kaip reikia elgtis prieš aviacijos puolimo metu.

— Kai sušuksiu: „lėktuvas, pasislėpkit!“ visi turite pasislėpti.

Kai mokytojas sušuko: „lėktuvas, pasislėpkit!“ visi mokiniai palindo po stalų, tik vienas liko stovėti klasės viduryje.

— Kodėl nesislėpė? — šaukia mokytojas.

— O ką, tamsta mokytojau, manote, kad jau nebėra didvyrių.

Šeštadienio popietė kareivinėse

IDOMIOS KNYGOS

Kuopos budėtojas, kai visi jau rengeisi gulti, klausia:

— Kas gali paskolinti knygą?

— O kokias mėgsti?

— Romanus, ar ką kita.

— O keliones?

— Irgi.

— Na, tai, še tau geležinkelių tvarkaraštį.

RASYTOJŲ TARPE

— Kodėl Petras taip susiraukęs?

— Matai, jis rašo feljetoną.

— Maryte, tu man esi viskas! Aš tau visas dangaus žvaigždes nurašysčiau!

— To man visai nereikia. Geriau man padovanok persišką palta!

— Ach, jūs moterys, kokios jūs keistos! Jūs visuomet reikalaujat negalimų daiktų.

M-tis

Viršila klausia jauną kareivį:

— Sriubos užtenka?

Kareivis:

— Taip, tamsta viršila, bet katiliukas galėtų būti didesnis.

PROFESIJA

Mėsininkui Fleikmanui gimė sūnelis.

— Jis sveria 4 kg — džiaugiasi motina.

— Su kaulais ar be jų? — iš paprasto klausia Fleikmanas.

— Sūnau, ar buvai paėmęs šiandien automobilį?

— Taip. Aš važinėjau su draugais.

— Pasakyk tiems draugam, kad aš automobilyje radau jų raudonus pieštukus lūpoms dažyti...

j. p.

Grandinis Rypkutis atsijaunina

TAI MAN NEPADEDA

Pas sanitarijos karininką atėjęs jaunas kareivis nusiskundžia skausmais krūtinėje. Gydytojas liepė jam dvi savaites vaikščioti vakarais į ambulatoriją, o sanit. puskarininkiui įsakė matuoti jaun. kareiviui temperatūrą.

Po savaitės ligonis atėjo pas gydytoją ir pareiškė:

„Tamsta leitenante, jau savaitę vaikščioju karščio matuoti, bet tai man nepadeda!“.

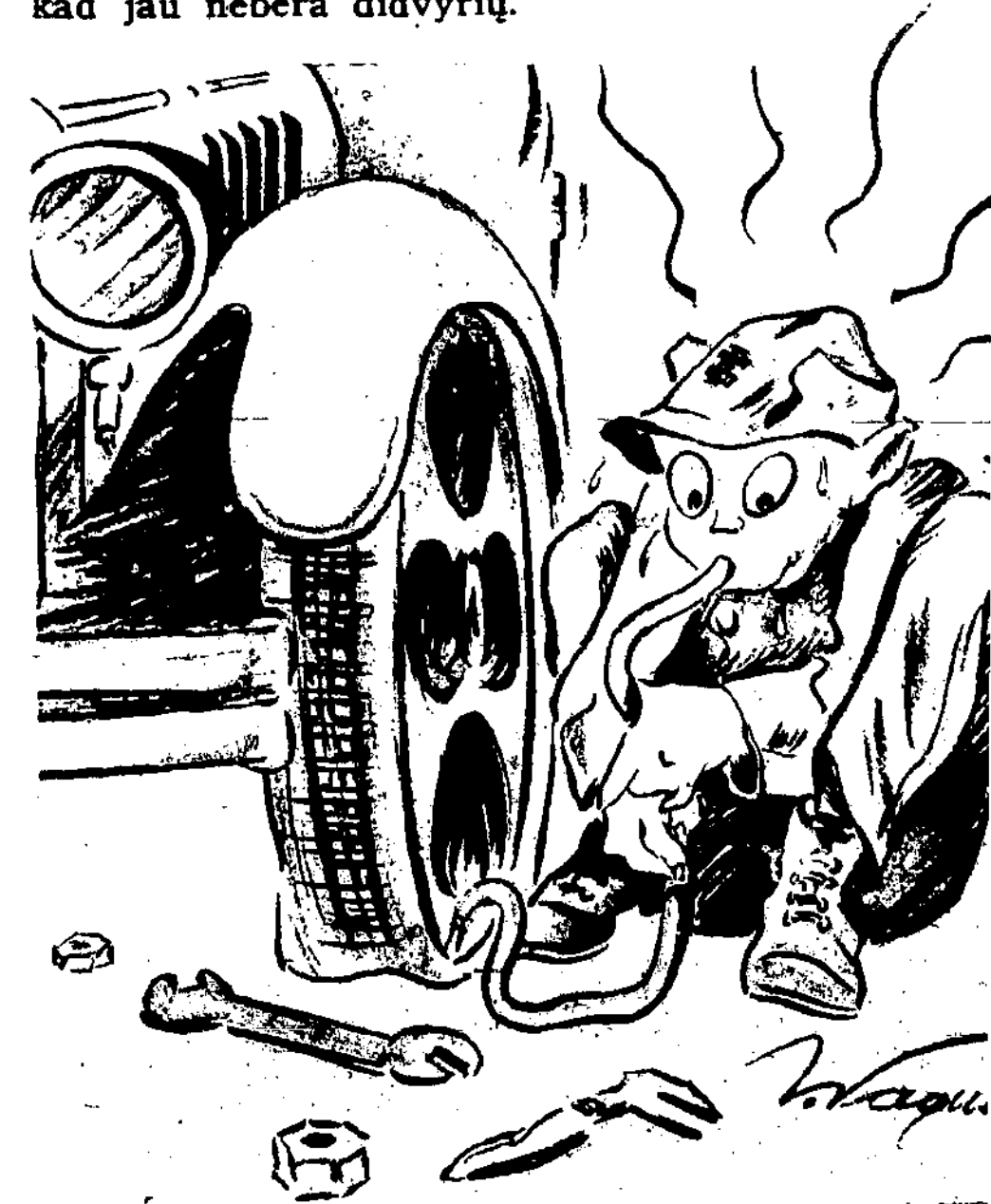
KALBAMA VISOMIS KALBOMIS

Viename Kauno miesto viešbutyje buvo toks parašas: „Kalbama visomis kalbomis“.

Į tą viešbutį užsuko amerikietis. Jis, perskaitęs užrašą, į šveicorių tuoj kreipėsi angliškai, paskiau vokiškai, itališkai, ispaniškai, rusiškai, bet šveicorius vis tylėjo. Tada jis supykęs paklausė lietuviškai:

— Pagaliau sakykite, kas čia kalba visomis kalbomis?

— Svečiai ir klientai, — atsakė šveicorius.

Kada šoferis pamiršta pompą...

Sesė gegužės žieduose

A. Paulavičiaus nuotr.

Mūsų pasisakymas

Sakėm tėvui ir močiai sudievu,
Nuliūliavo dainom parugiai,
Ir suskridom iš tėviškes pievų,
Kaip laukų margaspalviai drugiai.

Čia sutiko mus broliškos širdys
Vesti laisvės gynėjų takais.
Naujo maršo aidėjimą girdint
Plieno ginklas čia plūgą pakeis.

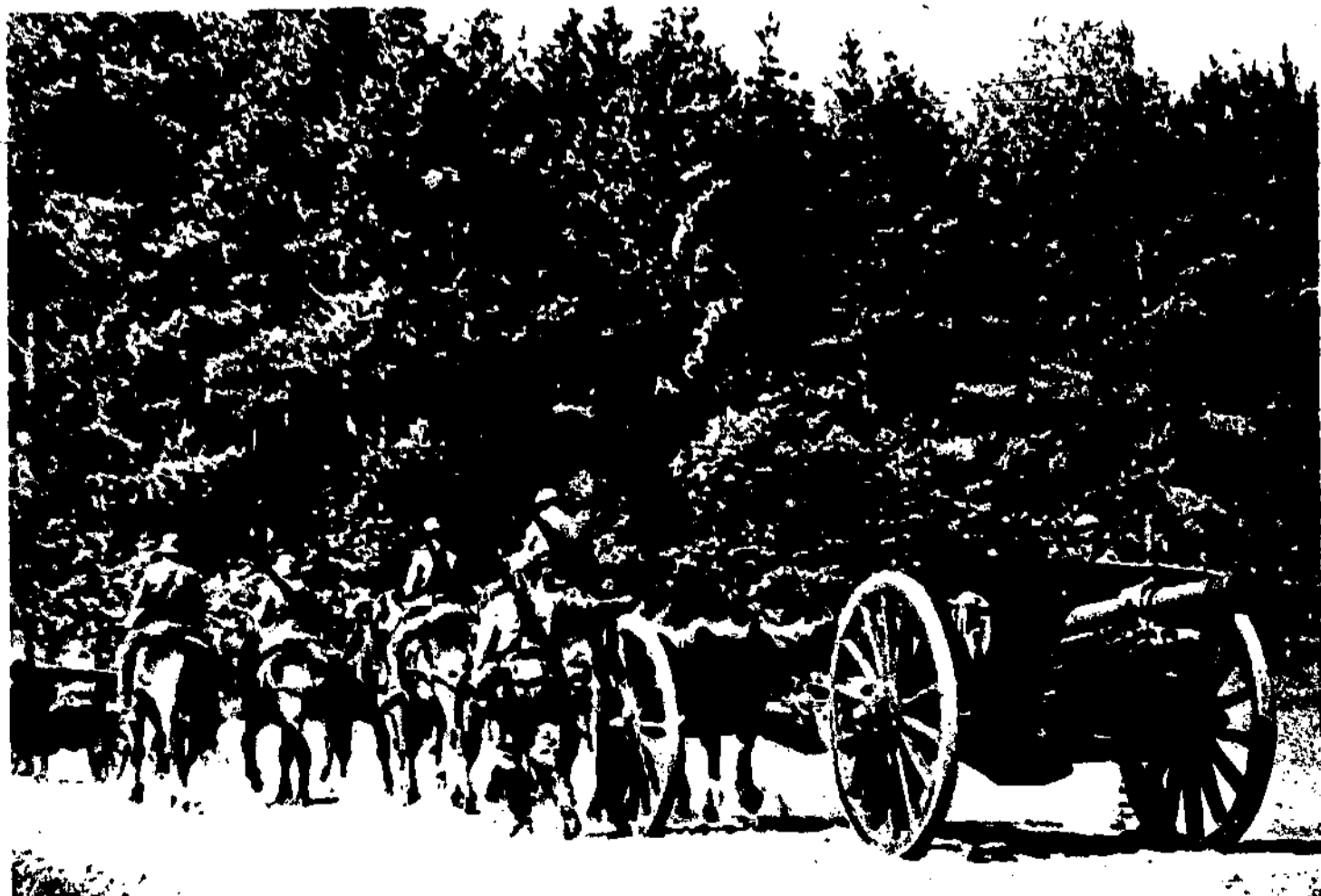
Kario rūbai visus suvienodino,
Bendras tikslas tvirtai mus suriš.
Miela ryžtis, žinot žodis žodin,
Kad nelaisvė Tėvynėn negriš!

Mes atėjom į didelį darbą,
Mes atėjom pažinti ir išmukt,
Kaip apginti ir žemę ir garbę
Mūsų kraujo tautos mylimos!

Jonas Docius

Baterija į kasdieninius pratimus

O. Milaševičiaus nuotr.

Pavasariška nuotaika

Jaunas karklas linksta
Prie sraunaus upelio.
Soduos vyšnių sniegas
Spindi sidabru.

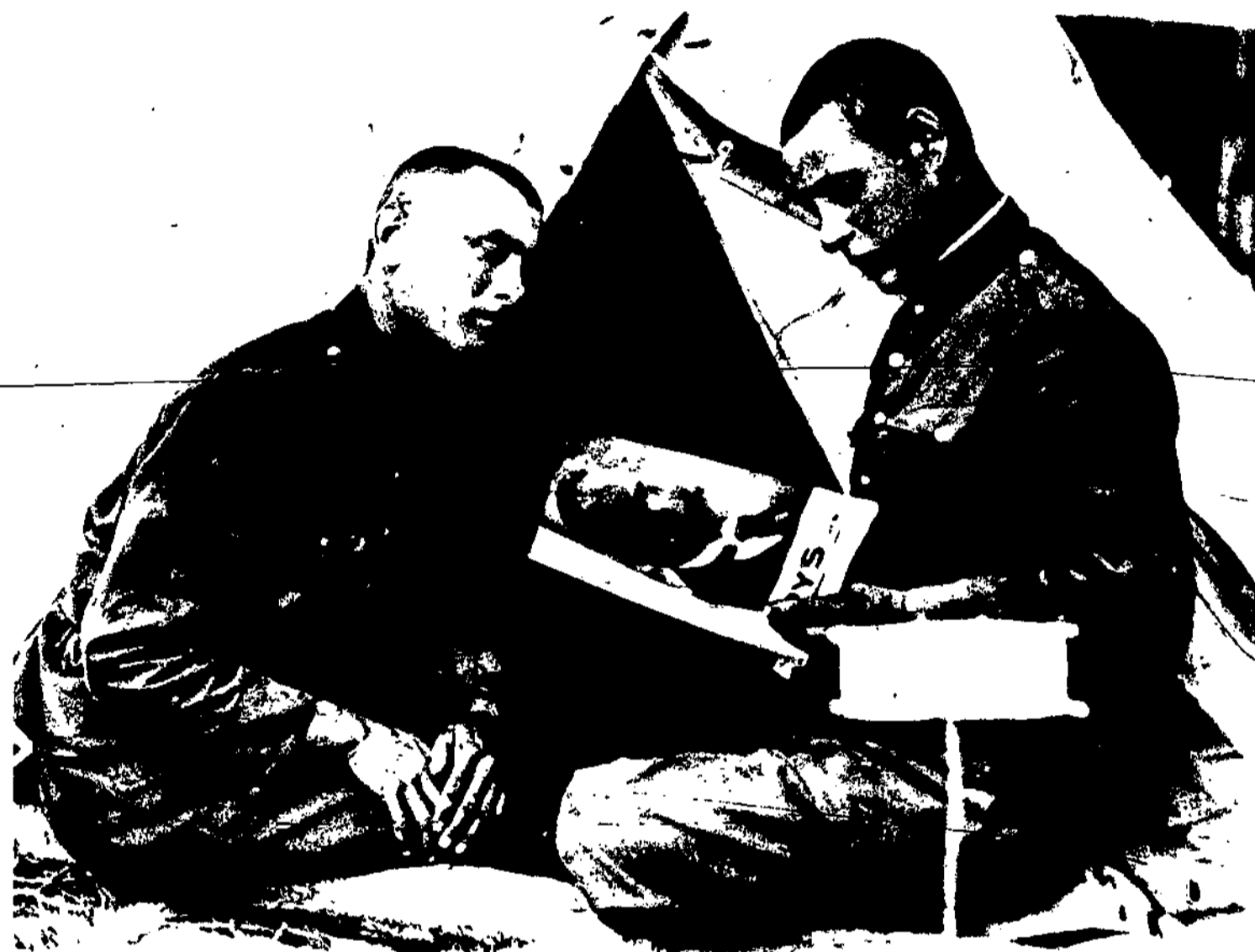
Pažvelgsi į tolį —
Visur marga, žalia,
Ir širdy taip giedra,
Ir širdy gražu.

Ei valia valužė,
Tarp Tėvynės pievų.
Gera saugot šali,
Gražią kaip dangus.

Čia tau skaidriai šypsos
Baltos kekės ievų,
Čia kiekvienas žingsnis
Mielas ir džiugus.

Ūžia siaudžia pušys
Kloniuos poligono.
Žvitrios upės bangos
Dvelkia vėsumu.

Spausti plieno ginklą —
Nuostabiai malonu,
Kad brangioj Tėvynėj
Visad būt ramu.

Ankstybieji Gaižiūnų poligono vasarotojai L. Skučo nuotr.

Spausti plieno ginklą —
Niekad nepaleisti!
Ta mintis stiprės tik
Karo sukury.
Nėr didesnės laimės,
Kaip Tėvynės laisvė;
Nėr didesnio grožio,
Kaip drąsa širdy.

Oškite, žilvičiai,
Vieškelin palinkę.
Ir žydėkit vyšnios
Soduose baltai.
Skardžios karo dainos
Skamba juk aplinkui
Ir Tėvynės laisvę
Saugo milžinai.

J. Palionis

Lietuvi, nesustodamas ir nenuilsdamas dieną ir naktį mokykis ir renkis sumaniai ginfi gražią, brangią ir šventą tėvų žemę!

89 391291

Iš parodomųjų italų kariuomenės pratimų, surengtų prie Santa Marinella Hitlerio revizito metu

Mūsų priešlėktuvininkas paleidžia elektros generatorių

Kar. Maželio nuotr.

MŪSU JĒGOS VISOS LIETUVOS LAISVEI